

СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

**РАДНО-ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ
ЗАПОСЛЕНИХ У НОВИМ
ЗАКОНИМА О ОБРАЗОВАЊУ**

– Приручник за синдикалне активисте –

Београд 2017.

РАДНО-ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ЗАПОСЛЕНИХ
У НОВИМ ЗАКОНИМА О ОБРАЗОВАЊУ

Издавач:

Синдикат образовања Србије
Београд, Дечанска 14/VI

За издавача:

Валентина Илић

Уредник:

Борка Вишњић

Аутор ирилоја:

Николина Маљковић

Компјутерска обрада:

Славиша Шобот

Штампа:

„Сигнета“, Београд

Тираж:

800 примерака

.....
Приручник је штампан уз финансијску подршку
шведског синдиката образовања Lärarförbundet
.....

Садржај

Предговор	5
Нови Закон о основама система образовања и васпитања	7
Нови закони из образовања ступили на снагу	13
Закон о изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању	13
Закон о изменама и допунама закона о основном образовању и васпитању	16
Закон о изменама и допунама закона о средњем образовању и васпитању	20
Закон о дуалном образовању	23
Изводи из Закона о основама система образовања и васпитања којима се регулише радно-правни положај запослених у образовању	29
Одредбе у законима о образовању којима се регулише право на штрајк запослених	75
Предшколско васпитање и образовање	75
Основно образовање и васпитање	75
Средње образовање и васпитање	76

ПРЕДГОВОР

Пред крај 2017. године усвојено је више закона из области образовања – неки постојећи су претрпели значајније измене, као што је то случај за најважнијим законом – Законом о основама система образовања и васпитања, те је усвојен нови ЗОСОВ, други су претрпели мање измене, па су усвојене само измене и допуне тих закона, док су неки закони усвојени по први пут (Закон о дуалном образовању) или су припремљени за усвајање (Закон о просветној инспекцији).

У јавним расправама су, међу осталима, учествовали и представници репрезентативних синдиката образовања, који су се залагали за боље радно – правно регулисање положаја запослених и веће учешће у процесима одлучивања, али са половичним коначним исходом. На незадовољство синдиката утицало је и накнадно, после завршене јавне расправе, усклађивање темељног закона – Закона о основама система образовања и васпитања, са предложеним одредбама у Закону о запосленима у јавним службама. Примена тих решења је одмах по ступању на снагу ЗОСОВ-а довела до разрешења дугогодишњих проблема запослених (који у дужем периоду нису распоређени), на начин који запослени сматрају неповољним.

Са синдикалног ставновишта, веома је важно да сви запослени, чланови Синдиката образовања Србије и посебно председници синдикалних организација буду упознати са основним променама усвојених закона, који су почетком октобра 2017. године ступили на снагу.

За овај, надамо се користан приручник, припремљени су прилози о изменама Закона о основама система образовања и васпитања, измени и допуни Закона о предшколском васпитању и образовању, Закона о основном и средњем образовању и васпитању и Закона о дуалном образовању.

Аутор прилога је Николина Маљковић, правна саветница у Синдикату образовања Србије, која је и учествовала у расправама и консултацијама у припреми нових закона у мери у којој је Министарство просвете, науке и технолошког развоја сматрало потребним да консултује социјалне партнере. Поред упознавања председника синдикалних организација на неколико до сада одржаних тематских семинара, на којима је одговарала на бројна питања учесника, наши чланови имали су могућност коришћења информација на званичном веб сајту Синдиката образовања Србије, као и непосредне комуникације о правним питањима. Но, овако важна област заслужује да се нађе у брошури као трајнијем запису, коју ће моћи да користе увек када се за тим у свакодневном раду укаже потреба.

Поред приказа главних промена у овим до сада усвојеним законима о образовању, у брошури се налазе издвојени чланови поменутих закона којима се регулише радно – правни положај запослених у образовању. То ће бити од посебног значаја на самом почетку примене закона, нарочито у областима у којима је дошло до значајнијих промена.

Но, без обзира на сазнања о потребама и идеја како и шта припремити за овакву брошуру, она не би могла бити одштампана да није предвиђена пројектом сарадње са шведским синдикатом образовања *Lararforbundet*. Наши партнери су и овог пута препознали потребу да брошура буде на располагању свим председницима синдикалних организација у Синдикату образовања Србије, а не само у регионима у којима се реализује пројекат „Јачање капацитета Синдиката образовања Србије кроз формирање регионалних центара“. Тиме ћемо ојачати укупан капацитет нашег синдиката, а посебно оснажити председнике синдикалних организација, који ће у већој мери моћи да одговоре на бројна питања и бити у прилици да успешно решавају проблеме у својим образовним установама.

НОВИ ЗАКОН О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Нови Закон о основама система образовања и васпитања је објављен у „Службеном гласнику РС“ бр. 88/2017 од 29.09.2017. године а ступио је на снагу дана 07.10.2017.године. Такође, у истом Службеном гласнику објављен је и Закон о високом образовању, који је ступио на снагу истог дана када и ЗОСОВ.

У неколико наврата је анализиран нацрту Закона о основама система образовања и васпитања који је доносио извесне новине у односу на претходни Закон о основама система образовања и васпитања, али нисмо били сигурни који ће коначан текст закона бити усвојен. Сада када је пред нама коначан текст Закона о основама система образовања и васпитања, морамо се осврнути на значајне промене које доноси овај закон.

Репрезентативни синдикати просвете дали су свој значајан допринос у раду на доношењу овог Закона, посебно кад су у питању одредбе које регулишу пријем у радни однос и преузимање запослених, радни однос на одређено време итд. Велики број примедби као и предлога који су дали репрезентативни синдикати су усвојени, осим одредби који ограничавају статус запослених за чијим радом је престала потреба и који су остали нераспоређени.

Овим законом мења се улога стручних тела Националног просветног савета и Савета за стручно образовање и образовање одраслих као и састав и број чланова савета. Национални просветни савет ће за разлику од садашње активне улоге доношења програма васпитања и образовања имати само саветодавну улогу, дакле програме васпитања и образовања ће доносити министар по претходном мишљењу Националног просветног савета. У саставима стручних тела између осталих препознати су и представници репрезентативних синдиката и то четири представника репрезентативних синдиката у саставу Националног просветног савета

као и два представника репрезентативних синдиката у саставу Савета за стручно образовање и образовање одраслих.

Поред Савета родитеља уведен је и нови савет, односно Општински савет родитеља којег чине представници савета родитеља свих установа са територије општине, односно градске општине и бирају се сваке школске године чија је улога саветодавна, пружање подршке савету родитеља свих установа на територији општине, сарадња са организацијама из области образовања и васпитања итд.

Значајна новина у односу на претходни закон је и нова процедура као и услови за избор директора, уместо органа управљања у претходном закону, министар ће сада именовати и разрешавати директоре установа. Конкурс за избор директора расписује орган управљања установе најраније шест месеци а најкасније четири месеца пре истека мандата актуелног директора. Орган управљања формира Комисију која спроводи поступак за избор директора (обрађује конкурсну документацију, утврђује испуњеност законом прописаних услова за избор директора, прибавља мишљење васпитно образовног, наставничког већа, обавља интервју са кандидатима итд). Обавезне чланове Комисије чине по један представник из реда наставника разредне наставе, наставника предметне наставе и ненаставног особља.

Комисија је обавезна да сачини извештај о оствареном поступку за избор директора која садржи достављену документацију кандидата и потребна мишљења и доставља их органу управљања. Орган управљања на основу извештаја сачињава образложену листу свих кандидата који испуњавају услове и предлог за избор директора, који заједно са извештајем Комисије доставља министру у року од осам дана од дана достављања извештаја Комисије. Министар врши коначан избор директора установе и доноси решење о његовом именовану у року од 30 дана од дана пријема документације о чему се обавештавају сва лица која су се пријавила на конкурс.

Директору установе мирује радни однос за време трајања два мандата и има право да се врати на послове које је обављао пре именовања.

Новим законом су прописани и послови које обавља секретар установе, што у претходном закону није био случај јер су послови секретара у установама били обухваћени Правилником о организацији и систематизацији послова.

Промењени су и услови за суспензију и одузимање лиценце наставнику, васпитачу и стручном сараднику у односу на претходни закон. Лиценца може да се суспендује најдуже шест месеци. Новина је и то да се лиценца одузима на период од 5 година, у односу на претходни закон који је прописивао код повреде забране прописане одредбама чл. 44. и 45. закона трајно одузимање лиценце. Лиценца не може запосленом да се одузме само на основу одлуке директора и органа управљања којим је потврђено да је запослени извршио повреду забране и изречена мера престанка радног односа већ лиценца може да се одузме само на основу правноснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због повреде забране из чл. 110, 111. и 113. Закона, односно по истеку рока за судску заштиту.

Одредбе закона које регулишу заснивање радног односа у установи су на инсистирање репрезентативних синдиката претрпеле одређене измене у односу на нацрт закона, тако да у важећем тексту закона предност при запошљавању се и даље даје запосленима са листа за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба и запосленима који су засновали радни однос са непуним временом. Конкурс се спроводи само изузетно, ако се није могло извршити преузимање са листе.

Значајна новина у закону је и то што је ограничен статус нераспоређених запослених за чијим радом је престала у потпуности потреба. Таква категорија запослених остварује право на накнаду плате у висини од 65% плате, и у статусу нераспоређеног лица могу да буду најкасније до 15. септембра наредне школске године. У претходној верзији нацрта закона, статус нераспоређених запослених био је ограничен на само шест месеци, а синдикати су инсистирали да се таква одредба брише, или да се ограничи бар до наредне школске године, како би нераспоређени запослени за чијим радом је престала у потпуности потреба могли да се преузму

током школске године у друге установе. Запослени који остану нераспоређени ће дакле сада примати накнаду 65% од плате, јер је та висина накнаде плате прописана и Законом о систему плата у јавном сектору.

Такође су промењене и одредбе закона у односу на претходни закон које регулишу радни однос на неодређено време. Одлуку по спроведеном конкурс у о избору кандидата доноси конкурсна комисија, а не као до сада директор, и приговор се подноси директору а не органу управљања. Ова одредба је предвиђена у нацрту новог Закона о запосленима у јавним службама, тако што ће у свим јавним службама одлуку о избору кандидата доносити конкурсна комисија.

У првобитној верзији нацрта закона било је прописано да радни однос на одређено време без конкурса може да се заснује само изузетно до 60 дана, али је одредба на инсистирање Синдиката образовања Србије промењена. У важећој верзији Закона установа без конкурса изузетно може да прими у радни однос на одређено време: 1) ради замене одсутног запосленог до 60 дана; 2) до избора кандидата-када се на конкурс за пријем у радни однос на неодређено време не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове, а најкасније до 31. августа текуће школске године; 3) до преузимања запосленог, односно коначности одлуке о избору кандидата по конкурс у за пријем у радни однос на неодређено време, а најкасније до 31. августа текуће школске године; 4) ради извођења верске наставе.

Оно што је битно јесте да су промењене и одредбе које регулишу одговорност запосленог. Код теже повреде радне обавезе, брисана је повреда радних обавеза који се тичу несавесне, неблаговремене и непотпуно вођене документације, а на чему су инсистирали и синдикати јер је то био један од најчешћи основа да директор у дисциплинском поступку казни новчаном казном запосленог у трајању од три до шест месеци, а у одређеним случајевима и изрекне меру престанака радног односа. Препуштено је послодавцима да ову повреду радне обавезе уврсте у своје опште акте у установи. Такође је јако битно да је послодавцу сада омогућено да

за лакше повреде радних обавеза може ирећи опомену и новчану казну у висини до 20% од плате исплаћене за месец у коме је одлука донета у трајању до три месеца. Новчана казна за тежу повреду радне обавезе се изриче у висини од 20% до 35% од плате исплаћене за месец у којем је одлука донета у трајању до шест месеци. Запосленом који изврши повреду забране прописане чланом 112. закона једанпут, изриче се новчана казна или привремено удаљење са рада три месеца. Запосленом који изврши повреду забране прописане чл. 110., 111., и 113. закона, односно који други пут изврши повреду забране прописане чланом 112. закона и запосленом који учини повреду радне обавезе из члана 164, тачке 1 до 7 закона, изриче се мера престанка радног односа.

Одредбе које регулишу правну заштиту запослених су такође измењене у односу на претходни закон, односно продужен је рок за покретање судског спора са досадашњих 15 дана на 30 дана, на инсистирање синдиката. У досадашњој пракси се показало да је рок од 15 дана веома кратак рок, како би се запослени чија су права повређена снашао и ангажовао стручну помоћ, те су запослени често непромишљено улазили у судске спорове. Такође уместо ранијег приговора сада се на Решење о остваривању права обавеза и одговорности запослени може уложити жалбу у року од 15 дана од дана достављања репења директора.

Уведене су одредбе које прописују одговорност родитеља или другог законског заступника као и казнене одредбе у случају повреда прописаних обавеза и повреду забрана из чл. 111. и 112. Закона.

У завршним одредбама на инсистирање синдиката прописано је да наставници, васпитачи и стручни сарадници који обаљају образовно-васпитни рад у школи, а који су испуњавали услове у погледу степена и врсте образовања по прописима који су важили приликом пријема у радни однос, могу и даље да обављају образовно-васпитни рад у школи и могу бити преузети, у смислу овог закона. Овом одредбом решен је знајачајан проблем са којим су се суочавали запослени који су обављали образовно-васпитни рад по ранијим прописима који су важили приликом пријема у радни

однос, посебно запослени са VI степеном стручне спреме, јер им је било онемогућено да их друга установа преузме јер нису испуњавали услов стручне спреме у складу са важећим прописима.

Такође је у прелазним и завршним одредбама закона прописано да сви запослени који су остали нераспоређени у смислу овог закона а нису преузети са листе до 1. децембра 2017. године, радни однос престаје до 31. децембра 2017. године.

Поред овог закона који је ступио на снагу, дана 18.11.2017. године ступили су на снагу следећи закони: Закон о изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању, Закон о изменама и допунама закона о основном образовању и васпитању, Закон о изменама и допунама закона о средњем образовању и васпитању као и Закон о дуалном образовању. У припреми је био и Закон о просветној инспекцији, али је именовањем новог помоћника за инспекцијске послове, наведени Закон враћен на до раду тако да очекујемо ускоро и ступање овог закона на снагу, са чијом коначном садржином још увек нисмо упознати.

Надамо се да ће нови закони у систему образовања и васпитања, применом у пракси уклонити недостатке претходних закона као и да ће ступањем на снагу Закона о просветној инспекцији, просветне инспекције ефикасније деловати на терену како би директори који незаконито поступају сносили последице незаконитог поступања.

НОВИ ЗАКОНИ ИЗ ОБРАЗОВАЊА СТУПИЛИ НА СНАГУ

Дана 10.11.2017. године у „Службеном гласнику РС“ бр. 101 објављени су следећи закони: Закон о изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању, Закон о изменама и допунама закона о основном образовању и вапитању, Закон о изменама и допунама закона о средњем образовању и вапитању, као и потпуно нови Закон – Закон о дуалном образовању. Наведени Закони су ступили на снагу дана 18.11.2017. године. Осврнућемо се на значајне измене и допуне које ови закони доносе.

Закон о изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању

Новим изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању, детаљније су уређене евиденције о детету и то: лични подаци детета, родитеља, подаци којим се уређује васпитно образовни статус детета и подаци којим се уређује социјални статус детета. Такође је детаљно уређена и евиденција запослених у установи. Законом је прописана и употреба печата, односно да предшколска установа оверава веродостојност исправе печатом, као и да се статутом установе одређује лице одговорно за употребу и чување печата.

Измењен је и члан 16. Закона који регулише предшколски програм у складу са одредбама новог Закона о основама система образовања и васпитања, тако што предшколски програм мора садржати и начине сарадње са саветом родитеља формираним у јединици локалне самоуправе.

Промењен је и назив наслова члана 18. Закона уместо „врсте програма у оквиру предшколског програма“, сада стоји „различити облици и програми васпитно-образовног рада“. Наведени

чланом прописано је да предшколска установа у циљу унапређивања квалитета васпитно-образовног рада, ширења разноврсности понуде програма, облика рада и услуга и повећања обухвата деце, остварује и различите облике и програме у функцији остваривања неге, васпитања и образовања деце, одмора и рекреације, пружања подршке породици, неговања језика и културе националне мањине, посредовања појединих подручја културе, науке и уметности, а према утврђеним потребама и интересовањима деце и породица и специфичностима локалне заједнице. Брисан је и члан 19. који је уређивао посебне и специјализоване програме.

Измењен је и члан 20. Закона, односно да се за децу на болничком лечењу организује остваривање предшколског програма у одговарајућим здравственим установама, по посебном програму који прописује министар. Такође је наведеним чланом прописано да изузетно за децу која због болести или других оправданих разлога нису у могућности да похађају предшколску установу да се остваривање припремног предшколског програма може организовати и у породици.

У целом тексту закона уместо речи „старатељ“ сада стоји „други законски заступник детета“. Такође се у целом тексту Закона испред речи „предшколски програм“ додају се речи „припремни“.

Брисан је и члан 29. Закона који је прописивао када предшколска установа може стећи статус модел центра.

Значајне новине прописане су и одредбом члана 30, односно промењен је број година код деце који се уписују у одређену васпитну групу, уместо васпитне групе од 4 године до поласка у школу, сада стоји од 4 године до 5,5 година. Додата је и нова васпитна група, која подразумева децу од 5,5 година до поласка у школу.

Промењен је и назив члана 34. уместо „деца са сметњама у развоју“ сада стоји „Подршка деци из осетљивих друштвених група“. Такође је промењен и назив члана 38, тако да уместо „задачи васпитача и медицинске сестре-васпитача“, сада стоји „задачи васпитача, медицинске сестре-васпитача и дефектолога васпитача“. Наведеним чланом прописано је да је задатак дефектолога

васпитача да својим компетенцијама осигура постизање циљева и принципа предшколског васпитања и образовања, у складу са ИОП-ом и програмом васпитно-образовног рада.

Поред наведених измена промењена је о одредба члана 39. која прописује образовање васпитача. Наведена одредба сада гласи: послове васпитача може да обавља лице које испуњава услове прописане Законом и има одговарајуће образовање и то:

- 1) са децом узраста од шест месеци до две године – лице које има средње образовање – медицинска сестра-васпитач, а са децом узраста од две до три године – лице које има средње образовање – медицинска сестра – васпитач и лице које има одговарајуће више образовање, односно одговарајуће високо образовање на студијама првог степена (основне струковне студије или специјалистичке струковне студије), на којима је оспособљено за рад са децом јасленог узраста – васпитач;
- 2) са децом узраста од три године до поласка у школу – лице које има одговарајуће више образовање, односно одговарајуће високо образовање на студијама првог степена (основне струковне студије, основне академске студије или специјалистичке струковне студије) или на студијама другог степена (мастер академске студије, специјалистичке академске студије или мастер струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, по прописима који су уређивали високо образовање до 10. септембра 2005. године – васпитач, у складу са Законом;“

Такође је промењена и одредба члана 42 која прописује образовање стручног сарадника и иста сада гласи: послове стручног сарадника може да обавља лице са одговарајућим високим образовањем на студијама другог степена (мастер академске студије, специјалистичке академске студије или мастер струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године по прописима који су уређивали високо образовање до 10. септембра 2005. године, у складу са Законом.

Измењене су и одредбе код финансирања, тако што се у члану 50 Закона који проиcује учешће родитеља, односно другог законског заступника у обезбеђивању средстава за остваривање делатности предшколске установе, бришу речи „у висини 20% од економске цене по детету“

Закон о изменама и допунама закона о основном образовању и васпитању

Новим изменама и допунама закона о основном образовању и васпитању извршене су следеће измене и допуне.

Промењена је одредба члана 10. став 1, Закона који детаљније описује појам ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом и исти сада гласи: Ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом, у смислу овог закона, јесте: дете са интелектуалним сметњама, дете са сензорним сметњама, дете са моторичким сметњама, дете са тешкоћама у учењу, дете са говорно – језичким сметњама, дете са проблемом у понашању, дете са емоционалним тешкоћама, дете са сметњама у развоју које се манифестују истовремено у неколико области, услед чега се дете суочава са бројним препрекама у задовољењу основних потреба и потребна му је најкомплекснија подршка или дете са другим сметњама због којих му је потребна подршка.

Одредба члана 12. Закона, такође је промењена, а која прописује да се образовно васпитни рад остварује на српском језику и ћириличном писму, а изузетно за припаднике националне мањине образовно-васпитни рад може да се изводи и двојезично на језику и писму националне мањине и на српском језику. Да би се образовно-васпитни рад могао изводити двојезично потребно је да се више од 15 ученика упише у први разред. Уколико је мање од 15 ученика уписано у при разред, сагласност за извођење образовно-васпитног рада двојезично даје министарство надлежно за послове образовања по прибављеном мишљењу одговарајућег националног савета националне мањине.

Промењена је и одредба члана 21. која прописује циљеве основног образовања и васпитања. Додат је и нови члан 21-а који

прописује које су то све опште међупредметне компетенције за крај основног образовања и васпитања у Републици Србији.

У одредби члана 23. Закона додат је нови став 2 који прописује да школа може да остварује и предшколски програм уколико није могуће организовати предшколски програм на нивоу предшколске установе, наравно уз сагласност Министарства. Такође је додат став 4 који гласи: “Школа за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом остварује образовно-васпитни рад у складу са индивидуалним образовним планом ученика.”

Брисан је члан 24. Закона који регулише статус модел центра.

Промењен је и назив члана 25, уместо „наставни предмети“, сада стоји „Обавезни предмети, изборни програми и активности“.

Детаљније је разрађен и развојни план школе у одредби члан 26. Закона. Развојни план школе садржи приоритете у остваривању образовно-васпитног рада, план и носиоце активности, критеријуме и мерила за вредновање планираних активности и друга питања од значаја за развој установе. После члана 26. Закона додат је члан 26-а који уређује план и програм наставе и учења основног образовања и васпитања.

Такође је промењена одредба члана 27., која уређује школски програм., односно садржај школског програма, као и шта све мора садржати школски програм у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Одредба члана 29. која уређује годишњи план, је изменама и допунама детаљније разрађена. Годишњим планом рада школе утврђују се време, место, начин, носиоци остваривања школског програма и друга питања од значаја за остваривање школског програма. Годишњи план рада школа доноси у складу са школским календаром, развојним планом и школским програмом, до 15. септембра. Уколико у току године дође до промене годишњег плана рада, школа мора донети измене у делу који је претрпео измене.

Додати су нови ставови у члану 30. и то ставови од 9–11 који гласе:

Ученику који је навршио 15 година живота престаје обавеза похађања школе истеком те школске године.

Школа је дужна да ученику који је навршио 15 година живота, а није стекао основно образовање и васпитање, омогући школовање до навршених 17 година живота, ако то захтева ученик или његов родитељ, односно други законски заступник.

Ученик који је навршио 15 година живота, а није стекао основно образовање и васпитање, може да настави стицање образовања по програму функционалног основног образовања одраслих.“

Промењен је и назив као и садржина одредбе члана 31. Закона, тако да уместо претходног назива „формирање одељења и група“, исти сада гласи „организација васпитно образовног рада“. Сада изузетно одељења могу имати и до 33 ученика уз сагласност Министарства. Број ученика се умањује за два у условима којима се обавља образовно васпитни рад (ИОП-1), односно за три кад је у питању ИОП-2. Одељење или група у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом може да има до десет ученика, а када одељење чине ученици са сметњама које се манифестују истовремено у неколико области, услед чега се ученик суочава са бројним препрекама у задовољењу основних потреба и потребна им је најкомплекснија подршка, одељење истог разреда има до шест ученика.

Такође је промењен и назив и садржина одредбе члана 38. Закона, уместо „настава код куће на даљину“ сада гласи „настава код куће“ Додат је и нови члан 38-а који посебно уређује наставу на даљину.

У целом тексту закона уместо речи „старатељ“ сада стоји „други законски заступник детета“.

У члану 50. Закона који уређује школску билблиотеку промењен је став 5 који сада гласи:

Школа је дужна да има школску библиотеку, у складу са законом. Музичка и балетска школа има нототеку, а балетска школа и медијатеку.“

Промењена је одредба члана 55. Закона која уређује упис ученика. У први разред може да се упише свако дете које до почетка школске године има најмање шест и по, а највише седам и по година. Изузетно, када је то у најбољем интересу детета, детету се

може одложити упис за годину дана од стране школе, а на основу мишљења интерресорне комисије, које садржи доказе о потреби одлагања и предлог мера додатне образовне, здравствене или социјалне подршке детету у периоду до поласка у школу.

Назив члана 59., је промењен, тако да уместо „оптерећење ученика и назив часа“, сада стоји „време проведено у школи“. После члана 59. додат је нови члан 59-а који уређује распоред и трајање часа.

Одредбе чланова 60. и 61. које уређују оцењивање и успех ученика у школи су такође промењене. У првом разреду основног образовања и васпитања ученик се из обавезног предмета, изборних програма и активности оцењује описном оценом.

Од другог до осмог разреда ученик се из обавезног предмета, изборних програма и активности оцењује описно и бројчано.

Код општег успеха ученика у одредби члана 62 Закона, поред општих успеха, одличан, врло добар, добар, довољан, додате су речи и недовољан.

Промењена је и одредба члана 65., Закона која уређује ослобађање ученика од наставе. Директор доноси одлуку о ослобађању ученика од практичног дела наставе физичког и здравственог васпитања на основу предлога изабраног лекара, а раније је одлуку доносило наставничко веће.

У члану 69. Закона који уређује превоз и исхрану ученика додат је нови став 2 који гласи:

„Ученик има право на бесплатан превоз и у случају када похађа школу на територији друге јединице локалне самоуправе, ако је та школа на удаљености већој од четири километра и најближа је месту пребивалишта ученика.“

Код одредбе члана 72. Закона која уређује поправни испит, уведена је обавеза да ученик који полаже поправни испит похађа припремну наставу, коју је школа дужна да организује непосредно пре полагања поправног испита.

У члану 97. Закона који уређује поступак признања страних школских исправа додати су нови ставови 6 и 7 који гласе:

„Држављанин Републике Србије, страни држављанин и лице без држављанства, који нема одговарајућу страну школску

исправу потребну за поступак признавања, може да се упише у одговарајући разред на основу претходне провере знања.

Претходну проверу знања обавља тим састављен од наставника разредне наставе, односно предметне наставе, педагога и психолога школе, уважавајући стандарде постигнућа и ценећи најбољи интерес ученика.“

Код казних одредби за прекршај промењена је минимална новчана казна за одговорно лице, односно за директора, уместо досадашњих 5.000. динара, сада стоји 25.000., док је максимална новчана казна остала иста, односно до 100.000 динара.

Закон о изменама и допунама закона о средњем образовању и васпитању

Новим изменама и допунама закона о средњем образовању и васпитању извршене су следеће измене и допуне.

После члана 2. додат је члан 2-а који уређује међупредметне компетенције за крај средњег образовања.

У члану 5. додати су нови ставови 9 и 10 који гласе:

„Када се образовање стиче на језику националне мањине, страном језику или двојезично, учење српског језика је обавезно.

Образовно-васпитни рад за лице које користи знаковни језик, односно посебно писмо или друга техничка решења, може да се изводи на знаковном језику и помоћу средстава тог језика.“

Промењен је и назив и садржина одредбе члана 6, уместо „наставни програми и планови“ сада стоји „план и програм наставе и учења“.

План и програм наставе и учења трогодишњег средњег стручног образовања садржи 30% општег и најмање 65% стручног образовања, а план и програм наставе и учења четворогодишњег стручног и уметничког образовања садржи 40% општег и најмање 55% стручног, односно уметничког образовања.

Додат је и члан 21-а који гласи: „Наставник може у току школске године да део наставе проведе у одговарајућој средњој школи у иностранству, а на основу међународног уговора о размени и мобилности.“

Промењен је и назив члана 24., тако да уместо „Модел центра“ сада стоји „Модел установа“ који прописује да установа која постигне изузетне резултате у образовном и васпитном раду може да стекне и статус модел установе, а одлуку о додељивању овог статуса доноси министар.

У члану 26 који уређује облике образовно-васпитног рада додаје се нови став 4 који гласи:

„Ученик обавезно бира са листе изборних програма верску наставу или грађанско васпитање.“

После члана 26, додат је нови члан 26-а који уређује дуално образовање. Дуално образовање је модел реализације у систему средњег стручног образовања и васпитања у коме се кроз теоријску наставу и вежбе у школи и учење кроз рад код послодавца, стичу, усавршавају и изграђују знања, вештине, способности и ставови у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења. Министарство у конкурс за упис ученика у средњу школу информише ученике и родитеље о школама и образовним профилима које остварују образовање по дуалном моделу.

Промењен је и назив члана 28. Закона, уместо „број и трајање часова“, исти сада гласи „време које ученик проводи у школи“. Промењен је број сати у односу на досадашњу одредбу члана 28. У гимназији ученик може да има до 27 сати обавезних предмета и изборних програма наставе недељно, у стручној и уметничкој школи до 28 сати, осим у школи која остварује програме балетског образовања, где ученик може да има до 34 сата.

У целом тексту закона уместо речи „старатељ“ сада стоји „други законски заступник детета“.

После члана 36, додат је члан 36-а који уређује упис кандидата по посебним условима.

У члану 40. који уређује статус редовног и ванредног ученика додат је нови став бр. 3 који гласи:

„Изузетно од става 1. овог члана, лице старије од 17 година које је претходне школске године завршило основну школу у трајању од осам година, може у наредној школској години уписати средњу школу у својству редовног ученика.“

Такође је и у члану 47. Закона, а којим су прописане обавезе ученика, додат нови став који гласи:

„Родитељ, односно други законски заступник ученика из става 1. овог члана дужан је да у року од осам дана од дана изостанка ученика достави лекарско оправдање или други релевантни документ о оправданости изостанка.“

Промењен је и члан 48 Закона који уређује оцењивање ученика, тако што су уведени појмови формативно и сумативно оцењивање. Формативно оцењивање јесте редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма и садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање и, по правилу, евидентира се у педагошкој документацији наставника.

Сумативно оцењивање је вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у прописану евиденцију о образовно-васпитном раду.

Такође је промењен и члан 49, који м је уређено оцењивање ученика, у претходној одредби је било прописано да се ученик оцењује најмање три пута у току полугодишта, а сада стоји четири пута у току полугодишта, а изузетно ако је недељни фонд наставног предмета један час, ученик се оцењује два пута у току полугодишта.

У члану 50. Закона који уређује у којим случајевима се ученик ослобађа од наставе физичког васпитања додат је нови став који гласи:

Ученицима са инвалидитетом се настава физичког васпитања прилагођава у складу са могућностима и врстом инвалидитета.“

Код поправних истипа, односно члана 56. Закона, за ученика који полаже поправни испит у августовском року, уведена је и обавеза да се организује припремна настава.

После члана 63. Закона додат је нови члан 63а који уређује програм за стицање компетенција, односно да кандидат после завршеног трогодишњег средњег стручног образовања по дуалном моделу има право на полагање стручне матуре или опште матуре

уколико је савладао програм за стицање компетенција потребних према програму матуре.

Ово право кандидат стиче најмање две године после завршеног средњег образовања.

После члана 68. Закона додати су нови чланови и то чланови од 68а до 65в који уређују интернационалну матуру, односно програм интернационалне матуре, право на полагање као и јавне исправе интернационалне матуре. Програм интернационалне матуре је међународно верификован, општеобразовни доуниверзитетски програм који се остварује током средњег образовања најмање две године, а полаже се у складу са прописаним програмом, који сваке друге године доноси министар.

Код казних одредби за прекршај промењена је минимална новчана казна за одговорно лице, односно за директора, уместо досадашњих 5.000. динара, сада стоји 25.000., док је максимална новчана казна остала иста, односно до 100.000 динара.

Закон о дуалном образовању

Овим Законом уређују се садржај и начин остваривања дуалног образовања, провера испуњености услова послодавца за учење кроз рад, узајамна права и обавезе ученика, родитеља односно других законских заступника, школе и послодаца, као и материјално и финансијско обезбеђење ученика. Одредбе овог закона примењују се у делатности средњег образовања и васпитања за образовне профиле у трајању од три, односно четири године и специјалистичког образовања.

Циљеви на којима се заснива дуално образовање су следећи: обезбеђивање услова за стицање и развој компетенција у складу са потребама тржишта рада; допринос јачању конкурентности привреде Републике Србије; обезбеђивање услова за запошљавање по завршеном образовању; обезбеђивање услова за даље образовање и целоживотно учење; развијање предузимљивости, иновативности, креативности, сваког појединца ради његовог професионалног и каријерног развоја; обезбеђивање услова за лични,

економски и општи друштвени развој; развијање способности за тимски рад и осећај личне одговорности у раду; развијање свести о важности здравља и безбедности, укључујући безбедност и здравље на раду; развијање способности самовредновања и изражавања сопственог мишљења као и самосталног доношења одлука; поштовање међусобних права и обавеза ученика и послодавца.

Министар надлежан за послове образовања и васпитања уз претходно прибављено мишљење Националног просветог савета и Савета за стручно образовања и образовање одраслих доноси план и програм наставе и учења.

Закон је прописао и обим учења кроз рад, а који износи најмање 20%, а највише 80% часова од укупног броја часова стручних предмета, у складу са одговарајућим планом и програмом наставе и учења. Учење кроз рад реализује се у складу са школским календаром током школске године у периоду 8–20 часова, најдуже шест сати дневно, односно 30 сати недељно, у складу с планом и програмом наставе и учења. Изузетно, део учења кроз рад може да се реализује и у школи у складу с планом и програмом наставе и учења, односно уколико га код послодавца није могуће остварити у целини. У школи се може реализовати највише 25% часова учења кроз рад предвиђених планом и програмом наставе и учења.

Упис ученика у средње стручне школе по подручјима рада за образовне профиле у дуалном образовању утврђује се у складу с потребама привреде и могућностима даљег школовања будућих ученика. Школска управа у сарадњи с надлежним органом аутономне покрајине сачињава општински, односно градски предлог плана уписа ученика у средње школе. У изради предлога плана уписа морају учествовати послодавци, организација надлежна за послове запошљавања према седишту локалне самоуправе, Привредна комора Србије и друге заинтересоване стране, у складу са законом. У припреми плана морају се обезбедити услови за укључивање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом и ученика из осетљивих група. Приликом уписа у средњу школу, распоређивање ученика за учење кроз рад врше у сарадњи ученик, родитељ, односно други законски заступник, послодавац и школа.

Начин распоређивања ученика утврђује министар у сарадњи са Привредном комором.

У дуалном образовању ученик похађа наставу у школи и учи кроз рад код послодавца, у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења. Школа је одговорна за остваривање плана и програма наставе и учења у целисти.

Заштита права ученика у дуалном образовању остварује се у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, законом којим се уређује средње образовање и васпитање, законом којим се уређује област рада и заштите на раду, прописима којима се уређује забрана обављања опасног рада за децу и овим законом.

Послодавац мора да испуни одређене услове ради извођења учења по питању делатности која омогућава реализацију садржаја учења кроз рад као што су: обављање делатности која омогућава реализацију садржаја учења кроз рад прописане одговарајућим планом и програмом наставе и учења; располагање простором, опремом и средствима за рад располагање потребним бројем лиценцираних инструктора; обезбеђивање примене мера безбедности и здравља на раду, да над послодавцем није отворен стечајни поступак или поступак ликвидације, као и да одговорно лице код послодавца није правоснажно осуђивано за одређена кривична дела; да послодавац није правоснажно осуђиван за казнена дела прописана законом којим се уређује спречавање злостављања на раду.

Проверу испуњености наведених услова које мора да испуни Послодавац врши Привредна комора Србије која образује Комисију за утврђивање испуњености услова за образовни профил или групу образовних профила. Комисија мора имати непаран број чланова у свом саставу, поред стручњака за одговарајућу област рада, обавезно има и наставника из области средњег стручног образовања и васпитања, инспектора рада и представника Министарства.

Захтев за проверу испуњености услова за образовни профил или групу образовних профила послодавац подноси Привредној

комори Србије најкасније до 30. септембра календарске године која претходи школској години у којој отпочиње обављање учења кроз рад.

Привредна комора Србије на предлог Комисије, послодавцу који испуњава прописане услове, издаје Потврду о испуњености услова за извођење учења кроз рад у року од 15 дана од дана пријема предлога Комисије. Привредна комора Србије, на предлог Комисије, доноси решење о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад и ово решење је коначно у управном поступку, уколико послодавац престане да испуњава прописане услове.

Уговор о дуалном образовању се закључује између школе и послодавца, у писменој форми, најмање на период од три, односно четири године, у складу са планом и програмом наставе и учења.

Послодавац може да раскине уговор о дуалном образовању у следећим случајевима: ако је школи забрањен рад или ако је укинута у складу са законом; ако школа престане да испуњава прописане услове за образовни профил у ком послодавац реализује учење кроз рад и ако школа не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању; наступе непредвиђене технолошке, економске или организационе промене код послодавца, које спречавају, отежавају или битно мењају обављање делатности.

Школа може да раскине такође Уговор о дуалном образовању у следећим случајевима: ако је донето решење о престанку испуњености услова за извођење учења кроз рад; послодавац не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању; послодавац изврши повреду забране из члана 10. закона; послодавац изврши повреду права ученика прописаних законом. Школа је у обавези да без одлагања обавести Министарство о раскиду и разлозима за раскид уговора о дуалном образовању.

Уговор о учењу кроз рад закључују послодавац и родитељ односно други законски заступник ученика или пунолетан ученик у писаној форми. Наведени Уговор се може раскинути у одређеним случајевима од стране Послодавца и од стране ученика односно родитеља.

Закон је прописао и услове за инструктора, односно инструктор је лице које је у радном односу код послодавца или самостално обавља делатност; има радно искуство од најмање три године у одговарајућем занимању или групи занимања за која се ученик образује у дуалном образовању; има најмање исти ниво образовања за одговарајући образовни профил за који се ученик школује; познаје језик националне мањине на којем се остварује план и програм наставе и учења; је обавило обуку за инструктора и има потврду о положеном испиту за инструктора.

Обука за инструктора траје 40 сати и садржи основе педагошко-дидактичких знања и вештина. Привредна комора Србије спроводи обуку и реализује испит и издаје Лиценцу инструктору и води регистар о издатим лиценцама инструктора.

Оцењивање ученика је уређено на следећи начин: инструктор врши континуирано праћење напредовања и у сарадњи са координатором учења кроз рад у циљу стицања компетенција прописаних стандардом квалификације. Оцењивање ученика врши се у складу с планом и програмом наставе и учења, законом и правилником којим се ближе уређује оцењивање ученика у средњем образовању и васпитању.

Садржина и начин спровођења завршног, односно матурског испита прописани су планом и програмом наставе и учења. Завршним, односно матурским испитом проверавају се и стечене компетенције у складу са стандардом квалификације.

Законом је прописано и материјално обезбеђење ученика као и финансијско обезбеђење ученика које обезбеђује Послодавац из сопствених средстава. Ученик који обавља учење кроз рад има право на накнаду за учење кроз рад. Накнада за учење кроз рад исплаћује се једном месечно најкасније до краја текућег месеца за претходни месец по сваком сату проведеном на учењу кроз рад у нето висини од најмање 70% минималне цене рада у складу са законом.

Надзор над применом закона у делу који се односи на образовање ученика у школи, односно код послодавца врши Министарство преко надлежне просветне инспекције, односно Министарство надлежно за послове рада – Инспекција рада у делу који се

односи на услове рада и безбедност на раду. Надзор над обављањем послова поверених овим законом Привредној комори Србије врши Министарство.

Законом су прописане и казнене одредбе за прекршаје школе као и послодавца.

Овај закон је објављен у „Службеном гласнику РС“ бр. 101/2017 дана 10.11.2017.године, ступио је на снагу дана 18.11.2017.године, а исти ће се примењивати почев од школске 2019/2020.године.

ИЗВОДИ ИЗ ЗАКОНА О ОСНОВАМА СИСТЕМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈИМА СЕ РЕГУЛИШЕ РАДНО-ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ОБРАЗОВАЊУ

3. ОРГАНИ ЈАВНЕ УСТАНОВЕ

Орјани уйрављања

Члан 115.

Орган управљања у предшколској установи јесте управни одбор.

Орган управљања у школи јесте школски одбор.

Председник и чланови органа управљања обављају послове из своје надлежности, без накнаде.

Састав и именовање орјана уйрављања

Члан 116.

Орган управљања има девет чланова укључујући и председника.

Орган управљања чине по три представника из реда запослених у установи, родитеља, односно других законских заступника и три представника на предлог јединице локалне самоуправе.

Школски одбор основне школе за образовање одраслих има седам чланова, укључујући и председника, од којих четири из реда запослених и три представника на предлог јединице локалне самоуправе.

У школски одбор средње стручне школе скупштина јединице локалне самоуправе именује три представника: привредне ко-

море, занатлија, удружења послодаваца, националне организације за запошљавање, синдиката и других заинтересованих за рад школе (у даљем тексту: социјални партнери) из подручја рада школе.

Чланове органа управљања установе именује и разрешава скупштина јединице локалне самоуправе, а председника бирају чланови већином гласова од укупног броја чланова органа управљања.

Чланове органа управљања из реда запослених предлаже васпитно-образовно, односно наставничко веће, за школу са домом – наставничко и педагошко веће, на заједничкој седници, а из реда родитеља – савет родитеља, тајним изјашњавањем.

У установи у којој се образовно-васпитни рад изводи и на језику националне мањине чланови органа управљања – представници јединице локалне самоуправе именују се уз прибављено мишљење одговарајућег националног савета националне мањине. Уколико национални савет националне мањине не достави мишљење у року од 30 дана од пријема захтева, сматра се да је мишљење дато.

У установи у којој се у свим или већини одељења образовно-васпитни рад изводи на језику националне мањине, национални савет националне мањине предлаже три представника јединице локалне самоуправе у орган управљања.

За члана органа управљања не може да буде предложено ни именовано лице:

- 1) које је правноснажном пресудом осуђено за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца или које је правноснажно осуђено за кривично дело: насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскврнуће; за кривична дела примање или давање мита; за кривично дело из групе кривичних дела против полне слободе, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, ни лице

- за које је, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање;
- 2) које би могло да заступа интересе више структура (родитеља, односно других законских заступника, запослених у установи, представника јединице локалне самоуправе), осим чланова синдиката;
  - 3) чији су послови, дужност или функција неспојиви са обављањем послова у органу управљања у складу са законом којим се уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција;
  - 4) које је већ именовано за члана органа управљања друге установе;
  - 5) које је изабрано за директора друге установе;
  - 6) које обавља послове секретара или помоћника директора те установе;
  - 7) у другим случајевима, утврђеним законом.

Ако овлашћени предлагач не спроведе поступак у складу са овим законом или предложи кандидата супротно одредбама овог закона, скупштина јединице локалне самоуправе одређује рок за усклађивање са овим законом.

Ако овлашћени предлагач ни у датом року не поступи у складу са овим законом, скупштина јединице локалне самоуправе именовале чланове органа управљања без предлога овлашћеног предлагача.

Уколико је предлог овлашћених предлагача за члана органа управљања из реда запослених у установи и родитеља спроведен у складу са законом, скупштина јединице локалне самоуправе дужна је да усвоји њихов предлог.

Скупштина јединице локалне самоуправе доноси решење о именовању органа управљања.

Изузетно, орган управљања коме је истекао мандат наставља са радом до именовања привременог органа управљања.

Решење о именовању, односно разрешењу органа управљања коначно је у управном поступку.

Мандај орјана ујрављања

Члан 117.

Мандат органа управљања траје четири године.

Поступак за именовање чланова органа управљања покреће се најкасније три месеца пре истека мандата претходно именованим члановима органа управљања, а предлог овлашћених предлагача доставља се скупштини јединице локалне самоуправе најкасније месец дана пре истека мандата претходно именованим члановима.

Скупштина јединице локалне самоуправе разрешиће, пре истека мандата, поједине чланове, укључујући и председника или орган управљања установе, на лични захтев члана, као и у случају да:

- 1) орган управљања доноси незаконите одлуке или не доноси одлуке које је на основу закона и статута дужан да доноси;
- 2) члан органа управљања неоправданим одсуствовањима или несавесним радом онемогућава рад органа управљања;
- 3) у поступку преиспитивања акта о именовању утврди неправилности;
- 4) се покрене иницијатива за разрешење члана органа управљања на предлог овлашћеног предлагача, односно због престанка основа по којем је именован у орган управљања;
- 5) наступи услов из члана 116. став 9. овог закона.

Испуњеност услова из става 3. тач. 1)–3) и 5) овог члана, утврђује просветни инспектор о чему обавештава надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Изборни период новоименованог појединог члана органа управљања траје до истека мандата органа управљања.

Када Министарство утврди неправилности у поступку именовања, односно разрешења органа управљања, скупштина јединице локалне самоуправе дужна је да одмах, а најкасније у року од 15 дана од дана достављања акта којим се налаже мера, отклони утврђене неправилности.

Ако скупштина јединице локалне самоуправе не покрене поступак за преиспитивање акта о именовану, односно разрешењу органа управљања и не усагласи га са овим законом, у року из става 6. овог члана, министар разрешава постојећи и именује привремени орган управљања установе најкасније у року од 15 дана.

Привремени орган управљања

Члан 118.

Министар именује привремени орган управљања установе ако јединица локалне самоуправе не именује орган управљања до истека мандата претходно именованим члановима органа управљања.

Мандат привременог органа управљања установе траје до именовања новог органа управљања од стране јединице локалне самоуправе.

Надлежност органа управљања

Члан 119.

Орган управљања установе:

- 1) доноси статут, правила понашања у установи и друге опште акте и даје сагласност на акт о организацији и систематизацији послова;
- 2) доноси предшколски, школски, односно васпитни програм (у даљем тексту: програм образовања и васпитања), развојни план, годишњи план рада, усваја извештаје о њиховом остваривању, вредновању и самовредновању;
- 3) утврђује предлог финансијског плана за припрему буџета Републике Србије;
- 4) доноси финансијски план установе, у складу са законом;
- 5) усваја извештај о пословању, годишњи обрачун и извештај о извођењу екскурзија, односно наставе у природи;
- 6) расписује конкурс за избор директора установе;
- 7) даје мишљење и предлаже министру избор директора установе;

- 8) закључује са директором установе уговор из члана 124. став 1. овог закона;
- 9) одлучује о правима и обавезама директора установе;
- 10) доноси одлуку о проширењу делатности установе;
- 11) разматра поштовање општих принципа, остваривање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа и предузима мере за побољшање услова рада и остваривање образовно-васпитног рада;
- 12) доноси план стручног усавршавања запослених и усваја извештај о његовом остваривању;
- 13) одлучује по жалби на решење директора;
- 14) обавља и друге послове у складу са законом, актом о оснивању и статутом.

Орган управљања доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

Седницама органа управљања присуствује и учествује у њиховом раду представник синдиката у установи, без права одлучивања.

Седницама школског одбора присуствују и учествују у њиховом раду два представника ученичког парламента, без права одлучивања.

За обављање послова из своје надлежности орган управљања одговара органу који га именује и оснивачу.

Савет родитеља

Члан 120.

Установа има савет родитеља, осим школе за образовање одраслих.

У савет родитеља школе бира се по један представник родитеља, односно другог законског заступника ученика сваког одељења, односно васпитне групе, ако школа остварује припремни предшколски програм.

У установи у којој стичу образовање припадници националне мањине у савету родитеља сразмерно су заступљени родитељи,

односно други законски заступници деце, односно ученика припадника националне мањине.

У установи у којој стичу образовање деца и ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом, члан савета родитеља је и представник родитеља, односно другог законског заступника деце, односно ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Представници савета родитеља бирају се сваке школске године.

Савет родитеља:

- 1) предлаже представнике родитеља, односно других законских заступника деце, односно ученика у орган управљања;
- 2) предлаже свог представника у све обавезне тимове установе;
- 3) учествује у предлагању изборних садржаја и у поступку избора уџбеника;
- 4) разматра предлог школског програма, развојног плана, годишњег плана рада;
- 5) разматра извештаје о остваривању програма образовања и васпитања, развојног плана и годишњег плана школе, спољашњем вредновању, самовредновању, завршном испиту, резултатима националног и међународног тестирања и спровођење мера за обезбеђивање и унапређивање квалитета образовно-васпитног рада;
- 6) разматра намену коришћења средстава од донација и од проширене делатности установе;
- 7) предлаже органу управљања намену коришћења средстава остварених радом ученичке задруге и прикупљених од родитеља, односно другог законског заступника;
- 8) разматра и прати услове за рад установе, услове за одрастање и учење, безбедност и заштиту деце и ученика;
- 9) учествује у поступку прописивања мера из члана 108. овог закона;
- 10) даје сагласност на програм и организовање екскурзије, односно програме наставе у природи и разматра извештај о њиховом остваривању;

- 11) предлаже представника и његовог заменика за општински савет родитеља;
- 12) разматра и друга питања утврђена статутом.

Савет родитеља своје предлоге, питања и ставове упућује органу управљања, директору, стручним органима установе и ученичком парламенту.

Начин избора савета родитеља установе уређује се статутом установе, а рад пословником савета.

Општински савет родитеља

Члан 121.

Општински савет родитеља чине представници савета родитеља, свих установа са подручја општине, односно градске општине (у даљем тексту: општина). Представници савета родитеља бирају се сваке школске године.

Општински савет родитеља:

- 1) даје мишљење, иницира акције и предлаже мере за остваривање права детета, унапређивање образовања, васпитања и безбедности деце, односно ученика у општини;
- 2) учествује у утврђивању општинских планова и програма који су од значаја за остваривање образовања, васпитања и безбедности деце;
- 3) прати и разматра могућности за унапређивање једнаког приступа, доступности и могућности образовања и васпитања за децу, односно ученике; спречавања социјалне искључености деце односно ученика из угрожених и осетљивих група на територији општине;
- 4) пружа подршку савету родитеља свих установа на територији општине у вези са питањима из њихове надлежности;
- 5) заступа интересе деце и ученика општине у ситуацијама које су од значаја за унапређивање њиховог образовања, васпитања, безбедности и добробити на територији општине;

- 6) сарађује са организацијама које делују у области образовања и васпитања, заштите здравља, социјалне заштите, културе, заштите и унапређења права детета и људских права;
- 7) обавља и друге послове у вези са образовањем и васпитањем на територији општине.

Ближе услове у вези начина рада општинског савета родитеља заједнички прописују министар и министар надлежан за послове локалне самоуправе.

Директор установе

Члан 122.

Директор руководи радом установе.

Директор установе може да буде лице које испуњава услове прописане чланом 139. и чланом 140. ст. 1. и 2. овог закона.

Дужност директора предшколске установе може да обавља лице које има: образовање из члана 140. ст. 1. и 2. овог закона за васпитача или стручног сарадника, дозволу за рад наставника, васпитача и стручног сарадника, обуку и положен испит за директора установе и најмање осам година рада у предшколској установи на пословима васпитања и образовања након стеченог одговарајућег образовања.

Дужност директора предшколске установе може да обавља и лице које има: одговарајуће образовање из члана 140. став 3. овог закона за васпитача, дозволу за рад наставника, васпитача и стручног сарадника, обуку и положен испит за директора установе и најмање десет година рада у предшколској установи на пословима васпитања и образовања након стеченог одговарајућег образовања.

Дужност директора школе може да обавља лице које има одговарајуће образовање из члана 140. ст. 1. и 2. овог закона за наставника те врсте школе и подручја рада, за педагога и психолога, дозволу за рад наставника, васпитача и стручног сарадника, обуку и положен испит за директора установе и најмање осам година

рада у установи на пословима образовања и васпитања, након стеченог одговарајућег образовања.

Изузетно, ако се на конкурс не пријави ниједан кандидат са одговарајућим образовањем из члана 140. ст. 1. и 2. овог закона, дужност директора основне школе може да обавља лице које има одговарајуће образовање из члана 140. став 3. овог закона за наставника те врсте школе, дозволу за рад наставника, васпитача и стручног сарадника, обуку и положен испит за директора установе и најмање десет година рада у установи на пословима образовања и васпитања, након стеченог одговарајућег образовања.

Испит за директора установе може да полаже и лице које испуњава услове за директора установе и које има и доказ о похађаном прописаном програму обуке.

Лице које положи испит за директора стиче дозволу за рад директора (у даљем тексту: лиценца за директора).

Изабрани директор који нема положен испит за директора, дужан је да га положи у року до две године од дана ступања на дужност.

Директору који не положи испит за директора у року од две године од дана ступања на дужност, престаје дужност директора.

Лиценца за директора одузима се директору који је осуђен правноснажном пресудом за повреду забране из чл. 110–113. овог закона, за кривично дело или привредни преступ у вршењу дужности.

Програм обуке у складу са стандардима компетенција директора, програм испита, начин и поступак полагања испита, састав и начин рада комисије Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит за директора, садржину и изглед обрасца лиценце за директора, садржај и начин вођења регистра издатих лиценци за директора, накнаде за рад чланова комисије и остала питања у вези са полагањем испита и стицањем лиценце за директора, прописује министар.

Избор директора установе

Члан 123.

Директора установе именује министар, на период од четири године.

Директора установе чије седиште се налази на територији Аутономне покрајине Војводине именује министар, уз претходно прибављену сагласност надлежног органа аутономне покрајине.

Уколико надлежни орган аутономне покрајине не достави сагласност у року од 15 дана од дана пријема захтева, сматра се да је сагласност дата.

Директор установе бира се на основу конкурса.

Конкурс за избор директора расписује орган управљања установе.

Конкурс за избор директора расписује се најраније шест месеци, а најкасније четири месеца пре истека мандата директора.

Пријава на конкурс за избор директора, заједно са потребном документацијом, доставља се установи.

У установи у којој се образовно-васпитни рад изводи и на језику националне мањине, орган управљања прибавља мишљење одговарајућег националног савета националне мањине.

Уколико национални савет националне мањине не достави мишљење, у року од 15 дана од пријема захтева, сматра се да је мишљење дато.

Орган управљања образује комисију за избор директора (у даљем тексту: Комисија) која има непаран број чланова и спроводи поступак за избор директора, и то: обраду конкурсне документације, утврђује испуњеност законом прописаних услова за избор директора, обавља интервју са кандидатима и прибавља мишљење васпитно-образовног, наставничког, односно наставничког и педагошког већа о пријављеним кандидатима.

Обавезне чланове Комисије чине по један представник из реда наставника разредне наставе, наставника предметне наставе и ненаставног особља.

Мишљење већа из става 10. овог члана даје се на посебној седници којој присуствују сви запослени и који се изјашњавају о свим кандидатима тајним изјашњавањем.

Ближи услови о броју чланова, саставу и начину образовања Комисије уређују се општим актом установе.

Осим утврђивања испуњености услова за избор директора, Комисија цени и доказ о резултату стручно-педагошког надзора у раду кандидата (извештај просветног саветника).

Уколико се на конкурс пријавило лице које је претходно обављало дужност директора установе, дужно је да достави резултате стручно-педагошког надзора установе и оцену спољашњег вредновања.

Комисија сачињава извештај о спроведеном поступку за избор директора, који садржи достављену документацију кандидата и потребна мишљења и доставља их органу управљања у року од осам дана од дана завршетка поступка.

Орган управљања, на основу извештаја, сачињава образложену листу свих кандидата који испуњавају услове и предлог за избор директора, које заједно са извештајем Комисије, доставља министру у року од осам дана од дана достављања извештаја Комисије.

Министар у року од 30 дана од дана пријема документације из става 17. овог члана, врши избор директора установе и доноси решење о његовом именовану, о чему установа обавештава лица која су се пријавила на конкурс.

Уколико министар утврди да поступак конкурса за избор директора није спроведен у складу са законом, односно да би избор било ког кандидата са листе из става 17. овог члана могао да доведе у питање несметано обављање делатности установе, у року од осам дана доноси решење о поновном расписивању конкурса за избор директора.

Решење министра о именовану директора коначно је у управном поступку.

Учесник конкурса има право на судску заштиту у управном спору.

У приватној установи избор директора уређује се општим актом установе.

Стайус дирекџора

Члан 124.

Права, обавезе и одговорности дирекџора утврђују се посебним уговором о међусобним правима и обавезама, без заснивања радног односа.

Дирекџору установе мирује радни однос за време трајања два мандата и има право да се врати на послове које је обављао пре именовања.

Уколико дирекџору установе коме мирује радни однос престане дужност због истека мандата или на лични захтев током трећег и сваког наредног мандата, распоређује се на послове који одговарају степену и врсти његовог образовања.

Ако нема одговарајућих послова, лице из става 3. овог члана остварује права као запослени за чијим радом је престала потреба, у складу са законом.

Вршилац дужности дирекџора

Члан 125.

Вршиоца дужности дирекџора именује министар до избора новог дирекџора у року од осам дана од дана наступања разлога за именовање вршиоца дужности дирекџора.

Вршиоца дужности дирекџора установе чије седиште се налази на територији Аутономне покрајине Војводине, именује надлежни орган аутономне покрајине.

За вршиоца дужности дирекџора установе може да буде именовано лице које испуњава прописане услове за дирекџора установе, осим положеног испита за дирекџора установе, и то до избора дирекџора, а најдуже шест месеци.

Након престанка дужности, вршилац дужности дирекџора има право да се врати на послове које је обављао пре именовања.

Права, обавезе и одговорности дирекџора установе односе се и на вршиоца дужности дирекџора.

Надлежност и одговорност дирекџора установе

Члан 126.

Директор је одговоран за законитост рада и за успешно обављање делатности установе.

Директор за свој рад одговара министру и органу управљања.

Директор установе чије седиште се налази на територији Аутономне покрајине Војводине за свој рад одговара министру, надлежном органу аутономне покрајине и органу управљања.

Осим послова утврђених законом и статутом установе, директор:

- 1) планира и организује остваривање програма образовања и васпитања и свих активности установе;
- 2) је одговоран за обезбеђивање квалитета, самовредновање, стварање услова за спровођење спољашњег вредновања, остваривање стандарда постигнућа и унапређивање квалитета образовно-васпитног рада;
- 3) је одговоран за остваривање развојног плана установе;
- 4) одлучује о коришћењу средстава утврђених финансијским планом и одговара за одобравање и наменско коришћење тих средстава, у складу са законом;
- 5) сарађује са органима јединице локалне самоуправе, организацијама и удружењима;
- 6) пружа подршку у стварању амбијента за остваривање предузетничког образовања и предузетничких активности ученика;
- 7) организује и врши инструктивно-педагошки увид и прати квалитет образовно-васпитног рада и педагошке праксе и предузима мере за унапређивање и усавршавање рада наставника, васпитача и стручних сарадника;
- 8) планира и прати стручно усавршавање запослених и спроводи поступак за стицање звања наставника, васпитача и стручних сарадника;
- 9) је одговоран за регуларност спровођења свих испита у установи у складу са прописима;
- 10) предузима мере у случајевима повреда забрана из чл. 110–113. овог закона;

- 11) предузима мере ради извршавања налога просветног инспектора и предлога просветног саветника, као и других инспекцијских органа;
- 12) је одговоран за благовремен и тачан унос и одржавање ажурности базе података о установи у оквиру јединственог информационог система просвете;
- 13) обавезан је да благовремено информише запослене, децу, ученике и родитеље, односно друге законске заступнике, стручне органе и органе управљања о свим питањима од интереса за рад установе у целини;
- 14) сазива и руководи седницама васпитно-образовног, наставничког, односно педагошког већа, без права одлучивања;
- 15) образује стручна тела и тимове, усмерава и усклађује рад стручних органа у установи;
- 16) сарађује са родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика установе и саветом родитеља;
- 17) подноси извештај органу управљања, најмање два пута годишње, о свом раду и раду установе;
- 18) одлучује о правима, обавезама и одговорностима ученика и запослених, у складу са овим и другим законом;
- 19) доноси општи акт о организацији и систематизацији послова, у складу са законом;
- 20) обезбеђује услове за остваривање права деце и права, обавезе и одговорности ученика и запослених, у складу са овим и другим законом;
- 21) сарађује са ученицима и ученичким парламентом;
- 22) одлучује по жалби на решење конкурсне комисије за избор кандидата за пријем у радни однос;
- 23) обавља и друге послове у складу са законом и статутом.

У случају привремене одсутности или спречености директора да обавља дужност, замењује га наставник, васпитач или стручни сарадник у установи на основу овлашћења директора, односно органа управљања, у складу са законом.

Члан 127.

Изузетно, директор може да обавља и послове наставника, васпитача и стручног сарадника, у складу са решењем министра.

Инструктивно-педагошки увид у рад директора који обавља послове из става 1. овог члана врши саветник – спољни сарадник.

Престанак дужности директора

Члан 128.

Дужност директора установе престаје: истеком мандата, на лични захтев, навршавањем 65 година живота и разрешењем.

Одлуку о престанку дужности директора доноси министар.

Одлуку о престанку дужности директора установе, чије седиште се налази на територији Аутономне покрајине Војводине, доноси министар, уз претходно прибављену сагласност надлежног органа аутономне покрајине.

Уколико надлежни орган аутономне покрајине не достави сагласност у року од 15 дана од дана пријема захтева, сматра се да је сагласност дата.

У установи у којој се образовно-васпитни рад изводи и на језику националне мањине министар прибавља мишљење одговарајућег националног савета националне мањине.

Уколико национални савет националне мањине не достави мишљење у року од осам дана од дана пријема захтева, сматра се да је мишљење дато.

Министар разрешава директора установе, ако је утврђено да:

- 1) не испуњава услове из члана 139. овог закона;
- 2) одбије да се подвргне лекарском прегледу на захтев органа управљања или министра;
- 3) установа није благовремено донела програм образовања и васпитања, односно не остварује програм образовања и васпитања или не предузима мере за остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа;

- 4) установа не спроводи мере за безбедност и заштиту деце и ученика;
- 5) директор не предузима или неблаговремено предузима одговарајуће мере у случајевима повреда забрана из чл. 110–113. овог закона и тежих повреда радних обавеза за послених;
- 6) у установи није обезбеђено чување прописане евиденције и документације;
- 7) у установи се води евиденција и издају јавне исправе супротно овом и другом закону;
- 8) не испуњава услове из члана 122. овог закона;
- 9) не поступа по препоруци, налогу, односно мери надлежног органа за отклањање утврђених недостатака и неправилности;
- 10) није обезбедио услове за инспекцијски, стручно-педагошки надзор и спољашње вредновање;
- 11) је за време трајања његовог мандата школа два пута уза стопно оцењена најнижом оценом за квалитет рада;
- 12) омета рад органа управљања и запослених, непотпуним, неблаговременим и нетачним обавештавањем, односно предузимањем других активности којим утиче на законито поступање органа управљања и запослених;
- 13) није обезбедио благовремен и тачан унос и одржавање базе података установе у оквиру јединственог информационог система просвете као и контролу унетих података;
- 14) је у радни однос примио лице или ангажовао лице ван радног односа супротно закону, посебном колективном уговору и општем акту;
- 15) је намерно или крајњом непажњом учинио пропуст приликом доношења одлуке у дисциплинском поступку, која је правноснажном судском пресудом поништена као незаконита и ако је установа обавезана на накнаду штете;
- 16) је одговоран за прекршај из овог или другог закона, привредни преступ или кривично дело у вршењу дужности, као и другим случајевима, у складу са законом;

17) и у другим случајевима када се утврди незаконито поступање.

Директор је одговоран за штету коју намерно или крајњом непажњом нанесе установи, у складу са законом.

Министар решењем разрешава директора у року од 15 дана од дана сазнања, а најкасније у року од једне године од наступања услова из става 7. овог члана.

Решење министра којим се директор разрешава, коначно је у управном поступку.

Помоћник директора

Члан 129.

Установа може да има помоћника директора, у складу са нормативом којим се утврђују критеријуми и стандарди за финансирање установе.

Решењем директора на послове помоћника директора распоређује се наставник, васпитач и стручни сарадник, који има професионални углед и искуство у установи, за сваку школску, односно радну годину.

Помоћник директора организује, руководи и одговоран је за педагошки рад установе, координира рад стручних актива и других стручних органа установе и обавља друге послове, у складу са статутом установе.

Након престанка дужности, помоћник директора има право да се врати на послове које је обављао пре постављења.

Помоћник директора може да обавља и послове наставника, васпитача и стручног сарадника, у складу са решењем директора.

VII. ЗАПОСЛЕНИ У УСТАНОВИ

Наставници, васпитачи и стручни сарадници

Члан 135.

Васпитно-образовни рад у предшколској установи остварује васпитач, у складу са посебним законом.

Наставу и друге облике образовно-васпитног рада у школи остварује наставник.

Наставу и друге облике образовно-васпитног рада у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом може да остварује и дефектолог.

Васпитни рад са ученицима у школи са домом остварује васпитач.

Васпитни рад са ученицима у школи са домом за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом остварује дефектолог васпитач.

Стручне послове на унапређивању васпитно-образовног рада у предшколској установи обављају педагог и психолог и други стручни сарадници, у складу са посебним законом.

Стручне послове у школи обавља стручни сарадник: психолог, педагог и библиотекар.

Зависно од потреба школе и програма који се остварује, додатну подршку и стручне послове може да обавља и социјални радник, дефектолог, логопед и андрагог.

Стручне послове у школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом обавља стручни сарадник: психолог, педагог, социјални радник, дефектолог, логопед, библиотекар и медијатекар.

Стручне послове у музичкој школи обавља стручни сарадник: психолог, педагог, нототекар и медијатекар.

Стручне послове у школи за образовање одраслих обавља стручни сарадник: андрагог, социјални радник, психолог и библиотекар.

**Сарадник, педагошки и андрагошки асистенти,
лични пратилац и помоћни наставник**

Члан 136.

У обављању делатности предшколска установа има сарадника: нутриционисту, социјалног и здравственог радника, а може да има и другог сарадника, у складу са посебним законом.

Школа за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом може да има сарадника за израду и коришћење дидактичких средстава и помагала за децу са сензо-моторичким сметњама.

Педагошки асистент пружа помоћ и додатну подршку групи деце и ученика у установи, у складу са њиховим потребама и помоћ запосленима у циљу унапређивања њиховог рада.

Педагошки асистент у свом раду остварује сарадњу са родитељима, односно другим законским заступницима, органима јединице локалне самоуправе, надлежним установама, организацијама и удружењима.

Изузетно, образовно-васпитном раду може да присуствује и лични пратилац детета, односно ученика, ради пружања помоћи детету, односно ученику са сметњама у развоју и инвалидитетом, у складу са законом.

Лични пратилац доступан је детету са инвалидитетом односно са сметњама у развоју, коме је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникације са другима, под условом да је укључено у установу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе.

Андрагошки асистент пружа подршку одраслима за укључивање у систем образовања и помоћ запосленима у остваривању програма образовања.

Андрагошки асистент у свом раду остварује сарадњу са органима јединице локалне самоуправе, надлежним установама, организацијама и удружењима.

За помоћ наставнику за пружање додатне подршке у настави, односно остваривању образовно-васпитног рада могу да се образују стручни тимови на територији јединице локалне самоуправе.

Послове припреме лабораторијских вежби, извођења и демонстрирања поступака, техничко-технолошке припреме, извођења дела практичне наставе и других послова, под непосредним руководством наставника, обавља помоћни наставник.

Ближе услове за рад педагошког асистента и андрагошког асистента уређује министар.

Задаци наставника и васпитача

Члан 137.

Задатак наставника јесте да својим компетенцијама осигура постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа, уважавајући принципе образовања и васпитања, предзнања, потребе, интересовања и посебне могућности ученика и одраслог.

Задатак васпитача у предшколској установи јесте да својим компетенцијама осигура уважавање принципа васпитања и образовања, остваривање циљева васпитања и образовања и унапређивање васпитно-образовног рада са децом.

Задатак дефектолога васпитача, односно дефектолога наставника у развојној групи у предшколској установи и школи за образовање ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом јесте да својим компетенцијама осигура постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа, у складу са ИОП-ом и програмом образовно-васпитног рада.

Наставник и васпитач остварује задатке на основу утврђених стандарда компетенција.

Задаци стручног сарадника

Члан 138.

Задаци стручног сарадника су да, у оквиру своје надлежности, ради на:

- 1) унапређивању образовно-васпитног рада у установи;
- 2) праћењу, подстицању и пружању подршке укупном развоју детета и ученика у домену физичких, интелектуалних, емоционалних и социјалних капацитета и предлагању мера у интересу развоја и добробити детета;

- 3) пружању стручне подршке васпитачу, наставнику и директору за:
  - (1) стварање подстицајне средине за учење уз примену савремених научно заснованих сазнања;
  - (2) јачање компетенција и професионални развој наставника, васпитача и стручних сарадника;
  - (3) развијање компетенција за остваривање циљева и општих исхода образовања и васпитања;
- 4) развоју инклузивности установе;
- 5) стручним пословима у заштити од насиља и стварању безбедне средине за развој деце и ученика, заштити од дискриминације и социјалне искључености деце, односно ученика;
- 6) праћењу и вредновању образовно-васпитног рада и предлагању мера за повећање квалитета образовно-васпитног рада;
- 7) остваривању сарадње са децом и ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима и другим запосленима у установи;
- 8) остваривању сарадње са надлежним установама, стручним удружењима и другим органима и организацијама;
- 9) координацији сарадње и обезбеђивању примене одлука савета родитеља установе и општинских савета родитеља;
- 10) спровођењу стратешких одлука Министарства у установи, у складу са својим описом посла.

Стручни сарадник остварује задатке на основу стандарда компетенција за стручне сараднике.

Програм свих облика рада стручних сарадника, доноси министар.

Услови за њријем у радни однос

Члан 139.

У радни однос у установи може да буде примљено лице, под условима прописаним законом и то ако:

- 1) има одговарајуће образовање;
- 2) има психичку, физичку и здравствену способност за рад са децом и ученицима;

- 3) није осуђивано правноснажном пресудом за кривично дело за које је изречена безусловна казна затвора у трајању од најмање три месеца, као и за кривична дела насиље у породици, одузимање малолетног лица, запуштање и злостављање малолетног лица или родоскврнуће, за кривична дела примање или давање мита; за кривична дела из групе кривичних дела против полне слободе, против правног саобраћаја и против човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију, и за које није, у складу са законом, утврђено дискриминаторно понашање;
- 4) има држављанство Републике Србије;
- 5) зна српски језик и језик на којем остварује образовно-вапитни рад.

Услови из става 1. овог члана доказују се приликом пријема у радни однос и проверавају се у току рада.

Докази о испуњености услова из става 1. тач. 1), 3)–5) овог члана саставни су део пријаве на конкурс, а доказ из става 1. тачка 2) овог члана прибавља се пре закључења уговора о раду.

Образовање наставника, васпитача и стручних сарадника

Члан 140.

Наставник, васпитач и стручни сарадник јесте лице које је стекло одговарајуће високо образовање:

- 1) на студијама другог степена (мастер академске студије, мастер струковне студије, специјалистичке академске студије) и то:
  - (1) студије другог степена из научне, односно стручне области за одговарајући предмет, односно групе предмета;
  - (2) студије другог степена из области педагошких наука или интердисциплинарне, мултидисциплинарне, трансдисциплинарне студије другог степена које комбинују целине и одговарајуће научне, односно стручне области или области педагошких наука;

- 2) на основним студијама у трајању од најмање четири године, по прописима који су уређивали високо образовање до 10. септембра 2005. године.

Лице из става 1. тачка 1) подтачка (2) овог члана мора да има завршене студије првог степена из научне, односно стручне области за одговарајући предмет, односно групу предмета.

Изузетно, наставник и васпитач јесте и лице са стеченим одговарајућим високим образовањем на студијама првог степена (основне академске, односно струковне и специјалистичке струковне студије), студијама у трајању од три године или вишим образовањем.

Члан 141.

Послове васпитача у предшколској установи може да обавља лице са стеченим одговарајућим високим образовањем на студијама првог степена, студијама другог степена, студијама у трајању од три године, вишим образовањем, односно са одговарајућим средњим образовањем, у складу са посебним законом.

Послове наставника, васпитача у школи са домом и стручног сарадника може да обавља лице са одговарајућим образовањем из члана 140. ст. 1. и 2. овог закона, а наставника стручног предмета у области здравства и са одговарајућом специјализацијом.

Изузетно, послове наставника уметничких и стручних предмета у музичкој школи и одређених стручних предмета у стручној школи, за које се не образују наставници са одговарајућим образовањем из члана 140. ст. 1. и 2. овог закона, може да обавља и лице са одговарајућим образовањем из члана 140. став 3. овог закона, односно средњим образовањем.

Послове наставника практичне наставе у стручној школи може да обавља и лице са одговарајућим образовањем из члана 140. став 3. овог закона или са одговарајућим средњим образовањем и положеним специјалистичким, односно мајсторским испитом и петогодишњим радним искуством у струци стеченим после специјалистичког, односно мајсторског испита.

Послове наставника играчких предмета у балетској школи може да обавља лице које има најмање средње балетско образовање и 10 година играчке праксе, односно педагошког рада.

Послове васпитача у предшколској установи и наставника разредне наставе, може да обавља лице које је стекло одговарајуће образовање на језику на коме се остварује тај рад или је положило испит из језика са методиком, по програму одговарајуће високошколске установе.

Послове наставника и стручног сарадника, може да обавља лице које је стекло средње, више или високо образовање на језику на коме се остварује образовно-васпитни рад или је положило испит из тог језика по програму одговарајуће високошколске установе.

Потврду о познавању ромског језика издаје високошколска установа или национални савет ромске националне мањине на основу положеног стандардизованог теста који израђује Министарство.

Ближе услове у погледу степена и врсте образовања наставника, васпитача, стручног сарадника, сарадника у предшколској установи који остварује различите програме, педагошког и андрагошког асистента и помоћног наставника, програм обуке за оспособљавање наставника, стручног сарадника и андрагошког асистента за рад са одраслима и програм обуке за педагошког асистента, прописује министар.

Степен и врсту образовања сарадника у предшколској установи који не обављају васпитно-образовни рад, споразумно прописују министар и министри надлежни за послове здравља и социјалне политике.

Степен и врсту образовања наставника верске наставе у школи, на предлог органа надлежног за послове односа са црквама и верским заједницама, по прибављеном мишљењу традиционалних цркава и верских заједница, прописује министар.

Образовање наставника, васпитача и стручних сарадника из психолошких, педагошких и методичких дисциплина

Члан 142.

Обавезно образовање лица из члана 140. овог закона је образовање из психолошких, педагошких и методичких дисциплина стечено на високошколској установи у току студија или након дипломирања, од најмање 30 бодова, од којих најмање по шест бодова из психолошких, педагошких и методичких дисциплина и шест бодова праксе у установи, у складу са европским системом преноса бодова.

Образовање из става 1. овог члана, наставник, васпитач и стручни сарадник је обавезан да стекне у року од једне, а највише две године од дана пријема у радни однос, као услов за полагање испита за лиценцу.

Програм за стицање образовања из става 1. овог члана остварује високошколска установа у оквиру акредитованог студијског програма или као програм образовања током читавог живота, у складу са прописима којима се уређује високо образовање.

Сматра се да наставник, васпитач и стручни сарадник који је у току студија положио испите из педагогије и психологије или је положио стручни испит, односно испит за лиценцу има образовање из става 1. овог члана закона.

Образовање из става 1. овог члана закона није обавезно за лице са средњим образовањем: медицинска сестра – васпитач, наставник играчких предмета и наставник практичне наставе.

Ушврђивање стеченог образовања наставника, васпитача и стручних сарадника

Члан 143.

Када је образовање стечено у некој од република СФРЈ до 27. априла 1992. године, у Црној Гори до 16. јуна 2006. године или у Републици Српској, а врста образовања не одговара врсти образовања која је прописана чланом 140. овог закона, министар, по

претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, решењем утврђује да ли је врста образовања одговарајућа за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника.

Када је образовање стечено у систему војног школства, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, по претходно прибављеном мишљењу одговарајуће високошколске установе, утврђује решењем министар.

Када је образовање стечено у иностранству, испуњеност услова у погледу стеченог образовања за обављање послова наставника, васпитача, односно стручног сарадника, на основу акта о признавању стране високошколске исправе и мишљења одговарајуће високошколске установе, утврђује решењем министар.

Услови за рад наставника, васпитача и стручног сарадника

Члан 144.

Послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља лице које има дозволу за рад (у даљем тексту: лиценца).

Без лиценце послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља:

- 1) приправник;
- 2) лице које испуњава услове за наставника, васпитача и стручног сарадника, са радним стажом стеченим ван установе, под условима и на начин утврђеним за приправнике;
- 3) лице које је засновало радни однос на одређено време ради замене одсутног запосленог;
- 4) сарадник у предшколској установи;
- 5) педагошки и андрагошки асистент и помоћни наставник.

Лице из става 2. тач. 1)–3) овог члана може да обавља послове наставника, васпитача и стручног сарадника без лиценце, најдуже две године од дана заснивања радног односа у установи.

Сарадник у предшколској установи може да обавља васпитно-образовни рад без лиценце ако има образовање из члана 142. овог закона.

Приправник

Члан 145.

Приправник, у смислу овог закона, јесте лице које први пут у својству наставника, васпитача, стручног сарадника, односно секретара заснива радни однос у установи, са пуним или непуним радним временом и оспособљава се за самосталан рад, савладавањем програма за увођење у посао и полагањем испита за лиценцу, односно стручног испита за секретара установе.

Приправнички стаж траје најдуже две године.

За време трајања приправничког стажа, ради савладавања програма за увођење у посао наставника, васпитача и стручног сарадника, установа приправнику одређује ментора.

Прва три месеца приправничког стажа наставник, односно васпитач – приправник ради под непосредним надзором наставника или васпитача који има лиценцу и које му одређује ментор.

Прва три месеца приправничког стажа стручни сарадник ради под непосредним надзором одговарајућег стручног сарадника који има лиценцу и кога му одређује ментор.

Изузетно, ако установа нема ментора, односно одговарајућег наставника, васпитача и стручног сарадника са лиценцом, ангажоваће наставника, васпитача и стручног сарадника са лиценцом из друге установе.

Стручни сарадник – приправник који има образовање из члана 140. овог закона и који је током студија остварио најмање 10 бодова, у складу са Европским системом преноса бодова на основу праксе у установи, свој рад може да обавља без непосредног надзора стручног сарадника са лиценцом из става 5. овог члана.

Приправник који савлада програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника има право на полагање испита за лиценцу после навршених годину дана рада.

Приправнику престаје приправнички стаж када положи испит за лиценцу.

Уколико надлежни орган не организује полагање испита за лиценцу приправнику који је у законом прописаном року пријављен за полагање испита за лиценцу, приправнику се рок за полагање испита за лиценцу продужава до организовања испита.

Трошкове полагање испита из става 8. овог члана, сноси установа.

Програм обуке за ментора, програм увођења у посао наставника, васпитача и стручног сарадника, који укључује и програм оспособљавања за рад са децом и ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, начин и поступак провере савладаности тог програма, програм испита за стицање и поновно стицање лиценце, начин полагања и језик на коме се полаже испит, састав и начин рада комисије Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине пред којом се полаже испит за лиценцу, прописује министар.

Приправник – стажиста

Члан 146.

Послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља и приправник – стажиста.

Приправник – стажиста обавља приправнички стаж, савладава програм за увођење у посао и полагање испита за лиценцу под непосредним надзором наставника, васпитача и стручног сарадника који има лиценцу.

Установа и приправник – стажиста закључују уговор о стручном усавршавању у трајању од најмање годину, а најдуже две године.

Уговором из става 3. овог члана не заснива се радни однос.

Приправник – стажиста има право да учествује у раду стручних органа без права одлучивања и нема право да оцењује ученике у школи.

На остваривање права из става 2. овог члана сходно се примењују одредбе овог закона које се односе на приправника.

Лиценца наставника, васпитача и стручних сарадника

Члан 147.

Лиценца је јавна исправа.

Министарство издаје лиценцу.

Установа је дужна да благовремено достави Министарству све податке у вези са лиценцом наставника, васпитача и стручног сарадника.

Садржај и образац лиценце прописује министар.

***Издавање лиценце наставнику, васпитачу
и стручном сараднику*****Члан 148.**

Лиценца се издаје наставнику, васпитачу и стручном сараднику који има положен испит за лиценцу.

***Суспензија лиценце наставнику, васпитачу
и стручном сараднику*****Члан 149.**

У току важења лиценца може да буде суспендована.

Лиценца се суспендује наставнику, васпитачу и стручном сараднику који:

- 1) према извештају просветног саветника не остварује образовно-васпитни рад на начин и по поступку којим се омогућава постизање прописаних принципа, циљева и стандарда постигнућа, програма образовања и васпитања и вредновања резултата учења, за кога просветни саветник утврди да није отклонио недостатке у свом раду, ни после датих стручних примедби, предлога и упозорења у писаном облику, на основу чега је два пута негативно оцењен од стране различитих просветних саветника;
- 2) се према извештају просветног саветника није стручно усавршавао, а просветни саветник у свом извештају утврди да разлози за то нису оправдани.

Установа има обавезу да Министарству достави податке о разлозима за суспензију лиценце наставника, васпитача и стручног

сарадника одмах, а најкасније у року од три дана од пријема извештаја из става 2. овог члана.

Наставник, васпитач и стручни сарадник има право да изјави примедбу министру на извештај просветног саветника из става 2. овог члана, у року од осам дана од дана пријема извештаја.

Министар решењем одлучује о суспензији лиценце у року од осам дана од истека рока за подношење примедбе.

Решење министра о суспензији лиценце коначно је у управном поступку.

Суспензија лиценце траје најдуже шест месеци.

Наставнику, васпитачу и стручном сараднику коме је суспендована лиценца из разлога наведених у ставу 2. тачка 1) овог члана, укида се суспензија, уколико најкасније у року од шест месеци од достављања решења министра поново положи испит за лиценцу, а ако га не положи, престаје му радни однос.

Док траје суспензија лиценце наставник и васпитач присуствује настави, односно активностима других наставника и васпитача које му одређује директор, а стручни сарадник раду стручног сарадника у другој установи коју одреди директор.

Наставнику, васпитачу и стручном сараднику коме је суспендована лиценца, на основу става 2. тачка 2) овог члана, укида се суспензија ако у року од шест месеци од суспензије достави доказе о одговарајућем стручном усавршавању.

Наставник, васпитач и стручни сарадник за време трајања суспензије лиценце остварује право на накнаду плате у висини од 65% плате коју је примио за месец који претходи месецу у коме му је суспендована лиценца.

Одузимање лиценце наставнику, васпитачу и стручном сараднику

Члан 150.

Лиценца се одузима наставнику, васпитачу и стручном сараднику:

- 1) који је правноснажном пресудом осуђен за кривично дело: насиља у породици, одузимање малолетног лица,

запуштање и злостављање малолетног лица или родоскрвнуће, примање или давање мита, против полне слободе, правног саобраћаја и човечности и других добара заштићених међународним правом, без обзира на изречену кривичну санкцију;

- 2) на основу правноснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због повреде забране из чл. 110, 111. и 113. овог закона, односно по истеку рока за судску заштиту;
- 3) на основу правноснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због повреде забране из члана 112. овог закона учињене други пут, односно по истеку рока за судску заштиту;
- 4) на основу правноснажне судске одлуке којом је утврђена законитост решења о престанку радног односа због повреде радне обавезе из члана 164. тач. 1)–6) овог закона, односно по истеку рока за судску заштиту;
- 5) ако одбије вршење спољашњег вредновања рада или стручно-педагошког надзора;
- 6) коме је суспендована лиценца у складу са чланом 149. овог закона, а стекли су се услови за нову суспензију.

Лиценца се одузима на период од пет година.

Лице коме је одузета лиценца нема право на рад у области образовања и васпитања.

Изузетно, од става 2. овог члана, лице коме је одузета лиценца из разлога прописаних у ставу 1. тачка 1) овог члана нема право на њено поновно издавање нити на рад у установи.

Решење министра о одузимању лиценце коначно је у управном поступку.

Одузета лиценца враћа се Министарству преко установе у којој је лице запослено.

Лице коме је одузета лиценца на период од пет година, по истеку тог рока може да поднесе Министарству захтев за поновно полагање испита за лиценцу.

Лице коме је одузета лиценца на период од пет година стиче право да Министарству поднесе захтев за поновно издавање лиценце, уз достављање доказа о положеном испиту из става 7. овог члана.

Стручно усавршавање и професионални развој наставника, васпитача и стручног сарадника

Члан 151.

Наставник, васпитач и стручни сарадник, са лиценцом и без лиценце, дужан је да се стално стручно усавршава ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада и стицања, односно унапређивања компетенција потребних за рад, у складу са општим принципима и за постизање циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа.

У току стручног усавршавања наставник, васпитач и стручни сарадник може професионално да напредује стицањем звања: педагошки саветник, самостални педагошки саветник, виши педагошки саветник и високи педагошки саветник.

Наставник, васпитач и стручни сарадник остварује право на увећану плату за стечено звање.

Наставник, васпитач и стручни сарадник има право на одсуство из установе у трајању од три радна дана годишње ради похађања одобреног облика, начина и садржаја стручног усавршавања. Распоред одсуства наставника, васпитача и стручног сарадника ради стручног усавршавања планира педагошки колегијум.

План стручног усавршавања у складу са приоритетима установе ради остваривања циљева образовања и васпитања и стандарда постигнућа и приоритетима Министарства, доноси орган управљања установе.

Податке о професионалном развоју наставник, васпитач и стручни сарадник чува у мапи професионалног развоја (у даљем тексту: портфолио).

Приоритетне области за период од три године, облике стручног усавршавања, програме и начин организовања сталног

стручног усавршавања, услове, орган који одлучује о стицању звања и поступак напредовања, стицање звања у току стручног усавршавања наставника, васпитача и стручних сарадника, образац уверења о савладаном програму, садржај портфолија и друга питања од значаја за стручно усавршавање, прописује министар.

Заснивање радног односа у установи

Члан 152.

Пријем у радни однос у установи чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе врши се на основу преузимања запосленог са листе запослених за чијим радом је у потпуности или делимично престала потреба и запослених који су засновали радни однос са непуним радним временом (у даљем тексту: преузимање са листе), као и на основу преузимања или конкурса ако се није могло извршити преузимање са листе.

Запослени који је у радном односу на неодређено време са пуним радним временом може бити преузет иако није стављен на листу из става 1. овог члана, уколико на тој листи нема лица са одговарајућим образовањем, уз сагласност запосленог и директора установе и радне подгрупе из члана 153. став 7. овог закона.

Установе могу вршити и узајамно преузимање запослених на неодређено време, на одговарајуће послове, на основу потписаног споразума о узајамном преузимању уз претходну сагласност запослених, ако је разлика у проценту њиховог радног ангажовања до 20%.

Уколико нису испуњени услови из ст. 1–3. овог члана, радни однос у установи може се засновати на основу конкурса на неодређено време и одређено време, у складу са законом или преузимањем из друге јавне службе, на начин прописан законом којим се уређују радни односи у јавним службама.

Преузимање зайосленої са листіе

Члан 153.

Запослени који је у установи у радном односу на неодређе-но време, а за чијим радом је у потпуности престала потреба, сма-тра се нераспоређеним и остварује право на преузимање са листе.

Запослени из става 1. овог члана остварује право на накнаду плате у висини од 65% плате коју је примио за месец који претхо-ди месецу у коме је остао нераспоређен до преузимања са листе, а најкасније до 15. септембра наредне школске године.

Запосленом из става 1. овог члана који није преузет са листе у року из става 2. овог члана, престаје радни однос и остварује пра-во на отпремнину, у складу са законом.

Запосленом из става 1. овог члана, који без оправданих разло-га одбије преузимање са листе, престаје радни однос без права на отпремнину.

Запослени за чијим радом је делимично престала потреба и запослени који је засновао радни однос са непуним радним вре-меном, стављањем на листу запослених са које се врши преузима-ње, остварује право на преузимање са листе и не остварује друга права која има запослени за чијим радом је у потпуности преста-ла потреба.

Поседна радна група, коју образује министар, прати и кон-тролише преузимање са листе и даје мишљење о оправданости ра-злога одбијања преузимања са листе из става 4. овог члана.

При свакој школској управи министар образује радну подгру-пу која утврђује постојање услова и даје сагласност за расписива-ње конкурса.

Установа је у обавези да Министарству достави податке о по-треби за ангажовањем запослених, одлуку о расписивању конкур-са, као и одлуку о преузимању запослених са листе ради објављи-вања на званичној интернет страници Министарства.

Ближе услове за рад радне групе и подгрупе из ст. 6. и 7. овог члана прописује министар.

Радни однос на неодређено време

Члан 154.

Пријем у радни однос на неодређено време врши се на основу конкурса који расписује директор.

Директор доноси одлуку о расписивању конкурса. Кандидати попуњавају пријавни формулар на званичној интернет страници Министарства, а потребну документацију, заједно са одштампаним пријавним формуларом достављају установи.

Конкурс спроводи конкурсна комисија коју именује директор. Обавезни члан комисије је секретар установе. Комисија има најмање три члана.

Комисија утврђује испуњеност услова кандидата за пријем у радни однос из члана 139. овог закона, у року од осам дана од дана истека рока за пријем пријава.

Кандидати из става 4. овог члана, који су изабрани у ужи избор, у року од осам дана упућују се на психолошку процену способности за рад са децом и ученицима коју врши надлежна служба за послове запошљавања применом стандардизованих поступака.

Конкурсна комисија сачињава листу кандидата који испуњавају услове за пријем у радни однос у року од осам дана од дана пријема резултата психолошке процене способности за рад са децом и ученицима.

Конкурсна комисија обавља разговор са кандидатима са листе из става 6. овог члана и доноси решење о избору кандидата у року од осам дана од дана обављеног разговора са кандидатима.

Кандидат незадовољан решењем о изабраном кандидату може да поднесе жалбу директору, у року од осам дана од дана достављања решења из става 7. овог члана.

Директор о жалби одлучује у року од осам дана од дана доношења.

Кандидат који је учествовао у изборном поступку има право да, под надзором овлашћеног лица у јавној служби, прегледа сву конкурсну документацију, у складу са законом.

Ако по конкурс у није изабран ниједан кандидат, расписује се нови конкурс у року од осам дана.

Решење из става 7. овог члана оглашава се на званичној интернет страници Министарства, када постане коначно.

Радни однос на одређено време

Члан 155.

Радни однос на одређено време у установи заснива се на основу конкурса, спроведеног на начин прописан за заснивање радног односа на неодређено време.

Установа може да прими у радни однос на одређено време лице:

- 1) ради замене одсутног запосленог преко 60 дана;
- 2) ради обављања послова педагошког асистента, односно андрагошког асистента.

Изузетно, установа без конкурса може да прими у радни однос на одређено време лице:

- 1) ради замене одсутног запосленог до 60 дана;
- 2) до избора кандидата – када се на конкурс за пријем у радни однос на неодређено време не пријави ниједан кандидат или ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове, а најкасније до 31. августа текуће школске године;
- 3) до преузимања запосленог, односно до коначности одлуке о избору кандидата по конкурс у за пријем у радни однос на неодређено време, а најкасније до 31. августа текуће школске године;
- 4) ради извођења верске наставе.

Листу наставника верске наставе, на предлог традиционалних цркава и верских заједница, утврђује министар.

Наставника верске наставе упућује у школу традиционална црква или верска заједница са утврђене листе за сваку школску годину.

За извођење верске наставе наставник са школом у коју је упућен закључује уговор о раду на 12 месеци за сваку школску годину.

У поступку избора педагошког асистента, односно андрагошког асистента прибавља се мишљење надлежног органа јединице локалне самоуправе.

За обављање послова педагошког асистента, односно андрагошког асистента установа са лицем закључује уговор о раду на 12 месеци за сваку школску годину.

У установи од посебног интереса за Републику Србију може да се ангажује наставник или асистент одговарајуће високошколске установе или запослени у научном институту с одговарајућим звањем, на одређено време за сваку школску годину, за највише 30% од пуног радног времена, уз сагласност министра.

Радни однос на одређено време не може да прерасте у радни однос на неодређено време.

Пробни рад

Члан 156.

Установа општим актом може да пропише обавезу уговарања пробног рада са наставником, васпитачем и стручним сарадником који има лиценцу и који се прима у радни однос на неодређено време.

Изузетно од става 1. овог члана пробни рад може да се уговори и у случају пријема у радни однос на одређено време.

Пробни рад обавља се у складу са законом којим се уређује рад.

Рад наставника у иностранству

Члан 157.

Образовно-васпитни рад на српском језику у иностранству изводи наставник који испуњава следеће услове:

- 1) да је у радном односу на неодређено време у школи у Републици Србији;
- 2) поседује лиценцу;
- 3) има најмање пет година радног искуства у области основног образовања и васпитања.

Решење о упућивању наставника на рад у иностранство доноси министар, на основу конкурса.

Наставник се упућује на рад у иностранство на време од годину дана, уз могућност продужења, а најдуже на период од четири године.

Наставник у току професионалне каријере може бити ангажован на конкурс само једном за остваривање наставе на српском језику у иностранству.

Наставнику мирује радни однос на пословима са којих је упућен на рад у иностранство.

Уговор о извођењу наставе

Члан 158.

Директор школе може да закључи уговор о извођењу наставе или за полагање испита, за највише 30% од пуног радног времена са лицем запосленим у другој установи или код другог послодавца, у случајевима и под условима прописаним за лица из члана 155. став 3. овог закона.

Директор школе пре закључења уговора о извођењу наставе прибавља сагласност друге установе.

Лице ангажовано по основу уговора из става 1. овог члана не заснива радни однос у школи.

Право на накнаду за обављени рад стиче на основу извештаја о обављеном раду.

Лице из става 1. овог члана учествује у раду стручних органа школе без права одлучивања, осим у раду одељењског већа, у складу са законом.

Радно време запосленог у установи

Члан 159.

Пуно радно време запосленог у установи износи 40 сати недељно.

Непуно радно време запосленог у установи, у смислу овог закона, јесте радно време краће од пуног радног времена.

Наставнику, васпитачу и стручном сараднику сваке школске године директор решењем утврђује статус у погледу рада са пуним или непуним радним временом, на основу програма образовања и васпитања, годишњег плана рада и поделе часова за извођење обавезних предмета и изборних програма и активности, у складу са планом и програмом наставе и учења.

Норма непосредног рада наставника, васпитача и стручног сарадника

Члан 160.

У оквиру пуног радног времена у току радне недеље, норма непосредног рада наставника је:

- 1) 24 школска часа (у даљем тексту: час) непосредног рада са ученицима, од чега 20 часова наставе обавезних предмета, изборних програма и активности, с тим да се непосредни рад до 24 часа допуњује другим активностима (допунски, додатни, индивидуални, припремни рад и други облици рада) у складу са наставним планом;
- 2) 26 часова наставе са ученицима за наставнике практичне наставе;
- 3) 20 часова радног времена за наставника у школи за образовање ученика са сметњама у развоју који изводи наставу и индивидуалне облике непосредног рада са ученицима;
- 4) 20 часова радног времена за наставника разредне наставе у школи за образовање одраслих који изводи наставу и индивидуалне облике непосредног рада са ученицима/полазницима.

У оквиру пуног радног времена у току радне недеље, норма непосредног рада васпитача је:

- 1) 30 сати непосредног васпитно-образовног рада са децом у предшколској установи;
- 2) 20 сати непосредног васпитно-образовног рада са децом у припремном предшколском програму, у полудневном трајању у предшколској установи, односно основној школи;

- 3) 20 сати непосредног васпитно-образовног рада са децом на остваривању различитих програма и облика, у полудневном трајању у предшколској установи.

Васпитач у школи са домом у оквиру пуног радног времена у току радне недеље остварује 30 сати непосредног васпитног рада са ученицима.

Стручни сарадник у установи у оквиру пуног радног времена у току радне недеље остварује 30 сати свих облика непосредног рада са децом, ученицима, наставницима, васпитачима, педагошким асистентима, родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика и другим сарадницима.

Структуру и распоред обавеза наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру радне недеље утврђује установа годишњим планом рада.

Структура и распоред обавеза наставника у погледу свих облика непосредног рада са ученицима може да се утврди тако да буду различити у оквиру радних недеља.

Норму свих облика непосредног рада са децом и ученицима и других облика рада наставника, васпитача и стручног сарадника у оквиру недељног пуног радног времена и на годишњем нивоу, као и број сати образовно-васпитног рада који се додатно може распоредити на друге извршиоце, прописује министар.

Ако школа не може да обезбеди стручно лице за највише шест часова наставе недељно из одређеног предмета, може да распореди ове часове наставницима тог предмета најдуже до краја школске године и овај рад се сматра радом преко пуне норме часова.

Наставнику који нема пуну норму часова, распоређивање часова из става 8. овог члана, сматра се допуном норме.

Одмори и одсуства

Члан 161.

Запослени у установи има право на одморе и одсуства у складу са законом којим се уређује рад, општим актом, односно уговором о раду.

Запослени у школи, по правилу, користи годишњи одмор за време школског распуста.

Одговорности запосленои

Члан 162.

Запослени одговара за:

- 1) лакшу повреду радне обавезе, утврђену општим актом установе и законом;
- 2) тежу повреду радне обавезе прописану овим законом;
- 3) повреду забране из чл. 110–113. овог закона;
- 4) материјалну штету коју нанесе установи, намерно или крајњом непажњом, у складу са законом.

Удаљење са рада

Члан 163.

Запослени се привремено удаљује са рада због учињене теже повреде радне обавезе из члана 164. тач. 1)–4), 6), 9) и 17) и повреде забране из чл. 110–113. овог закона до окончања дисциплинског поступка, у складу са овим и законом којим се уређује рад.

Теже повреде радне обавезе

Члан 164.

Теже повреде радне обавезе запосленог у установи су:

- 1) извршење кривичног дела на раду или у вези са радом;
- 2) подстрекавање на употребу алкохолних пића код деце и ученика, или омогућавање, давање или непријављивање набавке и употребе;
- 3) подстрекавање на употребу наркотичког средства или психоактивне супстанце код ученика или њено омогућавање, или непријављивање набавке и употребе;
- 4) ношење оружја у установи;
- 5) наплаћивање припреме ученика школе у којој је наставник у радном односу, а ради оцењивања, односно полагања испита;

- 6) долазак на рад у припитом или пијаном стању, употреба алкохола или других опојних средстава;
- 7) неоправдано одсуство са рада најмање три узастопна радна дана;
- 8) неовлашћена промена података у евиденцији, односно јавној исправи;
- 9) неспровођење мера безбедности деце, ученика и запослених;
- 10) уништење, оштећење, скривање или изношење евиденције, односно обрасца јавне исправе или јавне исправе;
- 11) одбијање давања на увид резултата писмене провере знања ученицима, родитељима, односно другим законским заступницима;
- 12) одбијање пријема и давања на увид евиденције лицу које врши надзор над радом установе, родитељу, односно другом законском заступнику;
- 13) неовлашћено присвајање, коришћење и приказивање туђих података;
- 14) незаконит рад или пропуштање радњи чиме се спречава или онемогућава остваривање права детета, ученика или другог запосленог;
- 15) неизвршавање или несавесно, неблаговремено или немарно извршавање послова или налога директора у току рада;
- 16) злоупотреба права из радног односа;
- 17) незаконито располагање средствима, школским простором, опремом и имовином установе;
- 18) друге повреде радне обавезе у складу са законом.

Дисциплински поступак

Члан 165.

Дисциплински поступак се покреће и води за учињену тежу повреду радне обавезе из члана 164. и повреду забране из чл. 110–113. овог закона.

Директор установе покреће и води дисциплински поступак, доноси решење и изриче меру у дисциплинском поступку против запосленог.

Дисциплински поступак покреће се писменим закључком, а који садржи податке о запосленом, опис повреде забране, односно радне обавезе, време, место и начин извршења и доказе који указују на извршење повреде.

Запослени је дужан да се писмено изјасни на наводе из закључка из става 3. овог члана у року од осам дана од дана пријема закључка.

Запослени мора бити саслушан, са правом да усмено изложи своју одбрану, сам или преко заступника, а може за расправу додати и писмену одбрану.

Изузетно, расправа се може одржати и без присуства запосленог, под условом да је запослени на расправу уредно позван.

Дисциплински поступак је јаван, осим у случајевима прописаним законом.

По спроведеном поступку доноси се решење којим се запосленом изриче дисциплинска мера, којим се ослобађа од одговорности или којим се поступак обуставља.

Покретање дисциплинског поступка застарева у року од три месеца од дана сазнања за повреду радне обавезе и учиниоца, односно у року од шест месеци од дана када је повреда учињена, осим ако је учињена повреда забране из чл. 110–113. овог закона, у ком случају покретање дисциплинског поступка застарева у року од две године од дана када је учињена повреда забране.

Вођење дисциплинског поступка застарева у року од шест месеци од дана покретања дисциплинског поступка.

Застарелост не тече ако дисциплински поступак не може да се покрене или води због одсуства запосленог или других разлога у складу са законом.

Лакше повреде радне обавезе, као и начин и поступак изрицања дисциплинских мера за лакше повреде радне обавезе, прописане овим законом, установа утврђује општим актом.

Дисциплинске мере

Члан 166.

Мере за тежу повреду радне обавезе из члана 164. и повреду забране из чл. 110–113. овог закона су новчана казна, удаљење са рада и престанак радног односа.

Мере за лакшу повреду радне обавезе су писана опомена и новчана казна у висини до 20% од плате исплаћене за месец у коме је одлука донета у трајању до три месеца.

Новчана казна за тежу повреду радне обавезе изриче се у висини од 20%–35% од плате исплаћене за месец у коме је одлука донета, у трајању до шест месеци.

Запосленом који изврши повреду забране прописане чланом 112. овог закона једанпут, изриче се новчана казна или привремено удаљење са рада три месеца.

Запосленом који изврши повреду забране прописане чл. 110, 111. и 113. овог закона, односно који други пут изврши повреду забране прописане чланом 112. овог закона и запосленом који учини повреду радне обавезе из члана 164. тач. 1)–7) овог закона, изриче се мера престанка радног односа.

Запосленом престаје радни однос од дана пријема коначног решења директора.

За повреду радне обавезе из члана 164. тач. 8)–18) овог закона изриче се новчана казна или удаљење са рада у трајању до три месеца, а мера престанка радног односа уколико су наведене повреде учињене свесним нехатом, намерно или у циљу прибављања себи или другоме противправне имовинске користи.

Престанак радног односа

Члан 167.

Радни однос запосленог у установи престаје са навршених 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања.

Запосленом престаје радни однос ако се у току радног односа утврди да не испуњава услове из члана 139. став 1. овог закона или

ако одбије да се подвргне лекарском прегледу у надлежној здравственој установи на захтев директора.

Запослени коме престане радни однос из разлога утврђеног чланом 139. став 1. тачка 2) овог закона, остварује право на отпремнину.

Правна заштитна зајослених

Члан 168.

На решење о остваривању права, обавеза и одговорности запослени има право на жалбу органу управљања, у року од 15 дана од дана достављања решења директора.

Орган управљања дужан је да одлучи по жалби у року од 15 дана од дана достављања жалбе.

Орган управљања решењем ће одбацити жалбу, уколико је неблаговремена, недопуштена или изјављена од стране неовлашћеног лица.

Орган управљања ће решењем одбити жалбу када утврди да је поступак доношења решења правилно спроведен и да је решење на закону засновано, а жалба неоснована.

Ако орган управљања утврди да су у првостепеном поступку одлучне чињенице непотпуно или погрешно утврђене, да се у поступку није водило рачуна о правилима поступка или да је изрека побијаног решења нејасна или је у противречности са образложењем, решењем ће поништити првостепено решење и вратити предмет директору на поновни поступак.

Против новог решења директора запослени има право на жалбу.

Ако орган управљања не одлучи по жалби или ако запослени није задовољан другостепеном одлуком, може се обратити надлежном суду у року од 30 дана од дана истека рока за доношење решења, односно од дана достављања решења.

У радном спору запослени који побија коначно решење, тужбом мора обухватити и првостепено и другостепено решење.

ОДРЕДБЕ У ЗАКОНИМА О ОБРАЗОВАЊУ КОЈИМА СЕ РЕГУЛИШЕ ПРАВО НА ШТРАЈК ЗАПОСЛЕНИХ

Предшколско васпитање и образовање

Члан 47.

Запослени у предшколској установи остварују право на штрајк у складу са законом, под условом да се обезбеди минимум процеса рада.

Основно образовање и васпитање

Члан 78.

Запослени у школи остварују право на штрајк у складу са Законом, овим законом и законом којим се уређује штрајк.

Штрајкачки одбор и запослени који учествују у штрајку дужни су да штрајк организују и воде на начин којим се не угрожава безбедност запослених и ученика, имовине и омогућава наставак рада по окончању штрајка.

Члан 79.

Наставници, односно стручни сарадници у школи остварују право на штрајк, под условом да обезбеде минимум процеса рада школе, у остваривању права грађана од општег интереса у основном образовању и васпитању.

Минимум процеса рада за наставника је извођење наставе у трајању од 30 минута по часу у оквиру дневног распореда и обављање испита, а за стручног сарадника 20 часова рада недељно.

Ако наставници, односно стручни сарадници школе учествују у штрајку не обезбеђујући минимум процеса рада из става 2. овог члана, директор школе покреће дисциплински поступак.

Наставнику, односно стручном сараднику за повреду обавезе из става 2. овог члана изриче се мера престанка радног односа.

Директор школе за време штрајка организованог противно одредби става 2. овог члана, дужан је да обезбеди остваривање наставе и обављање испита док траје штрајк.

Наставници, односно стручни сарадници у школи остварују право на штрајк, под условом да обезбеде минимум процеса рада школе, у остваривању права грађана од општег интереса у основном образовању и васпитању.

Минимум процеса рада за наставника је извођење наставе у трајању од 30 минута по часу у оквиру дневног распореда и обављање испита, а за стручног сарадника и наставника у продуженом боравку 20 часова рада недељно.

Ако наставници, односно стручни сарадници школе учествују у штрајку не обезбеђујући минимум процеса рада из става 2. овог члана, директор школе покреће дисциплински поступак.

Наставнику, односно стручном сараднику за повреду обавезе из става 2. овог члана изриче се мера престанка радног односа.

Директор школе за време штрајка организованог противно одредби става 2. овог члана, дужан је да обезбеди остваривање наставе и обављање испита док траје штрајк.

Средње образовање и васпитање

Члан 91.

Запослени у школи остварују право на штрајк у складу са Законом, овим законом и законом којим се уређује штрајк.

Штрајкачки одбор и запослени који учествују у штрајку дужни су да штрајк организују и воде на начин којим се не угрожава безбедност ученика и запослених и имовине и омогућава наставак рада по окончању штрајка.

Члан 92.

Наставник, васпитач и стручни сарадник остварују право на штрајк под условом да обезбеде минимум процеса рада школе, у остваривању права грађана од општег интереса у средњем образовању и васпитању.

Минимум процеса рада за наставника је извођење наставе у трајању од 30, односно 40 минута по часу у оквиру дневног распореда и обављање испита, а за стручног сарадника, односно васпитача – 20 часова рада недељно.

Ако наставник, васпитач и стручни сарадник учествују у штрајку не обезбеђујући минимум процеса рада из става 2. овог члана, директор школе покреће дисциплински поступак.

Наставнику, васпитачу и стручном сараднику, за повреду обавезе из става 2. овог члана, изриче се мера престанка радног односа.

Директор школе је дужан да за време штрајка организованог противно одредби става 2. овог члана, обезбеди остваривање наставе или обављање испита, односно дежурство васпитача док траје штрајк.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

331.105.44(035)
331.105.44:37(497.11)